

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Karel Markovský

Rozsudek pro uznání

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Miroslav Sedláček, LL.M., Ph.D.

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 11. června 2019

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 112 746 znaků včetně mezer.

Karel Markovský

diplomant

V Praze dne 11. června 2019

Poděkování

Tímto děkuji panu JUDr. Miroslavu Sedláčkovi, Ph.D., LL.M. za odborné vedení mé diplomové práce, trpělivost a cenné podněty při jejím zpracování. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za shovívavost a Barboře Havelcové za podporu po psychické i fyzické stránce.

Obsah

Úvod	1
1. Historický vývoj	3
1.1. Vývoj před rokem 1989	3
1.2. Vývoj po roce 1989	5
2. Fikce uznání	7
2.1. Příprava jednání a fikce uznání dle § 114b OSŘ	7
2.1.1. Příprava jednání a kvalifikovaná výzva	7
2.1.2. Předpoklady vydání kvalifikované výzvy a její doručování	7
2.1.3. Vyjádření na kvalifikovanou výzvu	10
2.1.4. Fikce uznání dle § 114b a Ústavní soud	14
2.2. Přípravné jednání a fikce uznání dle § 114c OSŘ	15
2.2.1. Předpoklady nařízení přípravného jednání	15
2.2.2. Postih účastníků v přípravném jednání a fikce uznání	17
3. Uznání ze strany žalovaného	20
4. Rozsudek pro uznání	23
4.1. Přípustnost vydání rozsudku pro uznání	26
4.2. Srovnání s rozsudkem pro zmeškání	28
4.3. Přezkum rozsudku pro uznání (opravné prostředky)	29
4.3.1. Odvolání	30
4.3.2. Žaloba na obnovu řízení	32
5. Srovnání se slovenskou úpravou	35
5.1. Příprava jednání a rozsudek pro uznání	35
5.2. Rozsudek pro zmeškání a ochrana slabší strany	38
5.3. Opravné prostředky	39
6. De lege ferenda	40
Závěr	44
Seznam použitých zkratk	46
Seznam použitých zdrojů	46
Abstrakt	50
Klíčová slova	51
Abstract	52
Keywords	53

Úvod

Rozsudek pro uznání je zvláštním institutem nejen českého civilního řízení, který naplňuje zásadu rychlosti a účinnosti civilního řízení, jak je uvedena v § 6 OSŘ a zároveň se jedná o významný institut koncentrace řízení. Existují dva tituly, na základě kterých lze rozsudek pro uznání vydat. Prvním je výslovné uznání ze strany žalovaného ve smyslu § 153a odst. 1 OSŘ a tím druhým je fikce uznání ve smyslu § 153a odst. 3 OSŘ. Z hlediska praxe je pravděpodobně zajímavější vydání rozsudku pro uznání na základě fikce uznání, které zákon upravuje v rámci přípravy řízení a to jednak jako důsledek toho, že se žalovaný včas a kvalifikovaně nevyjádří na kvalifikovanou výzvu, jak je upraveno v § 114b OSŘ a dále jako důsledek neomluvené absence žalovaného na přípravném jednání dle § 114c OSŘ, přičemž prvně jmenovaný případ již byl u Ústavního soudu nesčetněkrát konfrontován s právem na spravedlivý proces a s nejvyšší pravděpodobností do přijetí nové civilní úpravy ještě několikrát konfrontován bude.

Rozsudek pro uznání jakožto specifický druh rozhodnutí je odlišný od běžného rozsudku ve věci samé nejen z hlediska dokazování, nýbrž i z hlediska odůvodnění a opravných prostředků. Tento rozsudek lze při splnění podmínek vydat v každé věci, ve které lze schválit smír, tudíž a contrario nemůže být vydán ve věcech, ve kterých nemohou účastníci volně disponovat s předmětem řízení. Rozsudek pro uznání tedy není možné vydat především ve věcech osobního stavu, obecněji tedy ve věcech nesporných.

Zároveň je nutné odlišovat rozsudek pro uznání, a to zejména ten vydaný na základě fikce uznání od tzv. kontumačního rozsudku neboli rozsudku pro zmeškání dle § 153b OSŘ, nehledě na to, že oba tyto zvláštní typy rozhodnutí ve věci mají společné kořeny, které sahají až do 19. století, kdy se do našeho právního řádu oba instituty dostaly díky novému civilnímu řádu soudnímu. V současné úpravě největší podobnost s kontumačním rozsudkem vykazuje rozsudek pro uznání vydaný v rámci přípravného jednání. Nicméně rozdíly najdeme, a to nejen ve stádiu řízení, ve kterém je lze vydat, ale i v opravných prostředcích, které můžeme uplatnit proti těmto rozsudkům či proti samotnému nároku na jejich vydání.

Cílem této práce je podrobně rozpracovat a vysvětlit institut rozsudku pro uznání, předpoklady jeho vydání, řízení mu předcházející a řízení na něj navazující. Ve své práci se zaměřím i na úpravu tohoto institutu v rámci slovenské právní úpravy civilního řízení, se kterou by se český občan mohl setkávat pravděpodobně nejčastěji a která se díky její nové rekodifikaci zcela oprostila od československé úpravy civilního řízení z šedesátých let minulého století.

Dále ve své práci nastíním možné připravované změny v oblasti rozsudku pro uznání, resp. pro zmeškání, a to včetně různých současných úskalí tohoto druhu rozhodnutí ve věci samé

a v neposlední řadě bude tato cílit na zachycení veškeré relevantní judikatury Ústavního soudu k tomuto institutu, která do značné míry stanovuje rámec použití tohoto vcelku frekventovaného druhu rozhodnutí ve věci samé.

1. Historický vývoj

1.1. Vývoj do roku 1989

Kořeny rozsudku pro uznání na našem území sahají až do 19. století. Konkrétním datem je 1. leden 1989, kdy nabyt účinnost Franzem Kleinem vytvořený zákon č. 113/1895 ř.z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní, dále jen „**CŘS**“ nebo „**civilní řád soudní**“).¹ Tento zákon byl vzhledem k právnímu dualismu v tehdejší Rakousku - Uhersku účinný pouze na území Předlitavska. Do české právní úpravy byl spolu s dosavadními říšskými a zemskými zákony převzat² na základě tzv. recepčního zákona³. Na Slovensku, jakožto bývalém území Zalitavska, naopak platilo uherské, tj. zejména obyčejové právo a civilní řízení zde bylo souhrnně upraveno až na počátku 20. století, kdy byl vypracován Uherský soudní řád, tj. zákon čl. I/1911, který vycházel převážně z německé úpravy civilního řízení z roku 1877. Z hlediska rozsudku pro uznání je zajímavá úprava tzv. prvního roku, který představoval jakousi obdobu dnešní přípravy jednání a který měl sloužit k přezkumu náležitostí žaloby a podmínek řízení. Dle § 239 CŘS mohl také být při prvním roku spor vyřízen rozsudkem na základě uznání, vzdání nebo pro zmeškání.

Dalším významným institutem byla výzva k odpovědi na žalobu dle § 243 ČRS. Soudce, který první rok vedl, mohl, pokud se mu to jevílo nutné, usnesením vyzvat žalovaného k vyjádření, avšak nemohl tak učinit, pokud se řízení konalo před okresním soudem (dle § 440 ČRS). Stejně jako v dnešní úpravě byl žalovaný povinen vyjádřit se ve lhůtě. Zákon však neurčil minimální délku takové lhůty, jako je tomu dnes, avšak její maximální délku, a to čtyři týdny. Vyjádření, aby splňovalo zákonné náležitosti, mělo obsahovat určitý návrh, v případě popření žalobcova návrhu mělo dále uvést jednotlivě, stručně, ale přesně a úplně skutečnosti, jimiž se žalovaný chce bránit, jakož i jednotlivé průvodní prostředky, jimiž chce žalovaný prokázat pravdivost svých skutkových tvrzení a v neposlední řadě důkazy. Avšak oproti dnešní úpravě nevyjádřil-li se žalovaný řádně a ve lhůtě na výzvu, nemohl být vydán rozsudek pro uznání, nýbrž na žalobcův návrh mohl soud ve věci rozhodnout stejně jako v případě nedostavení se účastníka k prvnímu roku (dle § 396 ČRS) či roku k ústnímu přelíčení (dle § 399 ČRS) rozsudkem pro zmeškání (dle § 398 ČRS). Žalovaný mohl toto své nedodržení povinnosti stanovené výzvou zhojit do okamžiku podání návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání a tím

---

¹ HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges Praha: Leges, 2010, s. 31.

² MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003, s. 328.

³ Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého.

tedy zamezit jeho následnému vydání. Naopak vyjádřil-li se žalovaný řádně a včas mohl předseda senátu nařídit buď ústní přelíčení nebo na základě rozhodnutí zbytku senátu či vlastního úsudku přípravné řízení (dle § 244 a násl. ČŘS).⁴ Z uvedeného plyne, že civilní řád soudní vzájemně nevyklučoval užití výzvy k odpovědi na žalobu v rámci jisté přípravy jednání a nařízení přípravného řízení, tak jak je tomu dnes u kvalifikované výzvy k vyjádření a přípravného jednání⁵.

Samotné přípravné řízení se svým účelem příliš nelišilo od dnešního přípravného jednání, nicméně samozřejmě zde určité rozdíly jsou. Jeden z nich zde již byl zmíněn, a to že přípravné řízení bylo možné uskutečnit i pokud mu předcházelo užití výzvy k vyjádření. V takovémto případě mělo přípravné řízení za úkol vyjasnit skutková tvrzení. Nařízení přípravného řízení nebránilo ani nařízení ústního přelíčení či již jeho započetí. V případě již nařízeného přelíčení bylo možné přípravné řízení nařídit, pokud mělo usnadnit zjištění stavu věci nebo urychlit vyřízení rozepře, a pokud se tím také pravděpodobně nezvýší náklady (dle § 246 ČŘS).⁶ Účastníci mohli v přípravném řízení navrhopvat důkazy a činit skutková tvrzení bez omezení, avšak podobně jako u přípravného jednání i zde se uplatňovala zásada koncentrace řízení⁷, dle které po skončení přípravného řízení již nebylo možné navrhopvat nové důkazy a činit nová skutková tvrzení. Výjimkami z tohoto pravidla byly skutečnosti, o nichž jejich předkladatel v době přípravného řízení nevěděl a taková skutková tvrzení či důkazy, jejichž uplatnění v řízení druhá strana neodporovala. Tehdejší civilní řád soudní pamatoval na situace, kdy se k přípravnému řízení nedostaví jedna ze stran sporu. Následkem oproti dnešní úpravě nebyl automatický neúspěch ve věci. Přípravné řízení proběhlo s tím účastníkem, jenž se k němu dostavil. Na návrh tohoto účastníka nařídil soud nový rok a poučil nedostavivšího účastníka o následcích, které by vyvolalo další takové procesní pochybení.⁸ Takovými následky by bylo to, že skutková tvrzení strany, jež se dostavila, budou pokládána za pravdivá a nebude již proti nim možné dodatečně chybějící stranou učinit prohlášení a předkládat důkazy (dle § 253 ČŘS). Taková úprava však mohla vést k průtahům v řízení.

S fikcí uznání nároku žalovaným jsme se v tehdejší úpravě setkat nemohli, zákon znal pouze skutečné, neboli výslovné uznání ze strany žalovaného (dle § 395 ČŘS). Uznání mohlo být učiněno při prvním roku nebo při ústním přelíčení, a to buď zcela, nebo zčásti.

---

⁴ HAMULÁKOVÁ 2010, op. cit., s. 32.

⁵ Viz kapitola 2 Fikce uznání.

⁶ HAMULÁKOVÁ 2010, op. cit., s. 33.

⁷ Viz podkapitola 2.2. Přípravné jednání a fikce uznání dle § 114c OSŘ.

⁸ HAMULÁKOVÁ 2010, op. cit., s. 34.

Dalším významným milníkem byl zákon č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví a na něj navazující zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád). Uvedené zákony obsahovaly zásadu materiální pravdy, oficiality a ve své podstatě i zásadu vyšetřovací. Rozsudek pro uznání či obdoba přípravy jednání v dnešním slova smyslu tu neměli místo. Situace se nezměnila ani v 60. letech příchodem nové civilní úpravy na základě zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“ nebo „občanský soudní řád“). Ten zde, i když ve zcela jiné podobě, platí dodnes. Občanský soudní řád ve své původní podobě navázal na zákony z 50. let a koncentrace řízení (tj. i rozsudek pro uznání) v něm neměla své místo.⁹

1.2. Vývoj po roce 1989

Stejně jako v jiných oblastech práva, i v oblasti civilního procesu přišel zlom po roce 1989. Změna nicméně nebyla provedena rekonstrukcí, nýbrž celou řadou novel. Z hlediska této práce byla první důležitá novela provedena na základě zákona č. 171/1993 Sb. Ta do našeho právního řádu po více než 40 letech opět zanesla institut rozsudku pro uznání. Občanský soudní řád stejně jako ČRS znal uznání pouze jako výslovný, dispoziční úkon žalovaného. Na fikci uznání však bylo nutné si ještě několik let počkat. Dalším významným posunem k současné úpravě byla tzv. Velká novela občanského soudního řádu¹⁰. Ta zásadním způsobem upravila přípravu jednání, když nově zakotvila nejen § 114a, který upravuje obecné nástroje přípravy řízení, ale rovněž i § 114b obsahující ustanovení o tzv. kvalifikované výzvě k vyjádření. Toto ustanovení bylo do značné míry přelomové a představovalo zcela nový a účinný nástroj, který měl žalovaného přimět k aktivitě a zamezit tak průtahům v řízení. Žalovaný se od účinnosti tohoto zákona mohl v případě obdržení kvalifikované výzvy k vyjádření obávat případného vydání rozsudku pro uznání na základě právní fikce uznání. Touto novelou došlo rovněž k úpravě rozsudku pro uznání v rámci § 153a OSŘ, který nyní pamatoval také na fikci uznání dle výše uvedeného ustanovení.

Přípravné jednání se do našeho právního řádu dostalo 1. července 2009, kdy nabyla účinnosti tzv. Souhrnná novela občanského soudního řádu¹¹. Tato novela, kromě jiného, zavedla postihy účastníků za jejich neomluvenou absenci na nařízené přípravné jednání, přičemž u žalovaného to byla právě fikce uznání nároku žalobce, na jejímž základě je možné následně

---

⁹ HAMULÁKOVÁ 2010, op. cit., s. 38.

¹⁰ Zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹¹ Zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

vynést rozsudek pro uznání. Souhrnná novela byla zatím poslední velkou novelou občanského soudního řádu a jeho znění po této novele, co do předmětu této práce, v zásadě odpovídá znění současnému.

2. Fikce uznání

2.1. Příprava jednání a fikce uznání dle § 114b OSŘ

2.1.1. Příprava jednání a kvalifikovaná výzva

Jak již bylo uvedeno výše, s příchodem nového milénia byl do našeho právního řádu zaveden institut fikce uznání, a to tzv. Velkou novelou občanského soudního řádu. Zákon rozlišuje dvě varianty, kdy lze uplatnit fikci uznání. Lze tak učinit buď v rámci přípravy jednání dle § 114b OSŘ nebo v rámci přípravného jednání dle § 114c OSŘ, přičemž tyto se navzájem vylučují (§ 114b odst. 3 OSŘ). První variantou je institut tzv. kvalifikované výzvy k vyjádření, který spadá do přípravy jednání. Příprava jednání má sloužit jednak k určité filtraci v rámci přezkumu podmínek řízení (§ 114 OSŘ), a dále zejména, jak již název této fáze řízení napovídá, k přípravě jednání, a to takovým způsobem, aby bylo v rámci uplatňování zásad rychlosti a hospodárnosti možné věc rozhodnout při jediném jednání (§ 114a odst. 1 OSŘ). K naplnění tohoto účelu slouží soudu celá řada nástrojů, přičemž jedním z nich je právě kvalifikovaná výzva k vyjádření a na ní navazující rozsudek pro uznání.

Kvalifikovaná výzva spočívá v tom, že soud usnesením uloží žalovanému, aby se ve lhůtě vyjádřil a v případě, že žalobcem uplatněný nárok neuzná, musí ve vyjádření vylicít rozhodující skutečnosti, na nichž staví svou obranu a zároveň je povinen k takovému vyjádření připojit listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě důkazy na podporu svých tvrzení ve vyjádření označit (§ 114b odst. 1 OSŘ). V případě, že se žalovaný ve lhůtě nevyjádří, může soud na základě fikce uznání nároku žalobce žalovaným vydat ve věci rozsudek pro uznání (§ 114b odst. 5 OSŘ).

2.1.2. Předpoklady vydání kvalifikované výzvy a její doručování

Zákonné předpoklady pro vydání kvalifikované výzvy jsou stejně jako účinky jejího zaslání upraveny v § 114b OSŘ. Zároveň je třeba připomenout, že kvalifikovaná výzvy není jedinou možností¹², kterou soudce může využít za účelem urychlení řízení a zvýšení aktivity žalovaného. Kvalifikovaná výzva, aby mohla vyvolat žádané účinky, tj. kvalifikované vyjádření žalovaného ve věci nebo pro nás zajímavější vydání rozsudku pro uznání, musí splňovat jak formální, tak materiální požadavky.¹³

¹² Srov. např. běžnou výzvu ve smyslu § 114a odst. 2 písm. a) OSŘ nebo již zmiňovaný § 114c OSŘ.

¹³ SVOBODA, Karel, et. al. *Občanský soudní řád*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 476.

Formální požadavky jsou kladené především na usnesení, kterým soud žalovaného vyzývá. Takové usnesení musí obsahovat obecné náležitosti, jak jsou uvedeny v § 169 odst. 1 a 2 OSŘ. Nemá-li je, tak není dle Nejvyššího soudu¹⁴ veřejnou listinou. Judikatura¹⁵ rovněž mezi předpoklady vydání řádné kvalifikované výzvy řadí splnění podmínek řízení a skutečnost, že žaloba netrpí vadou, která způsobuje její neprojednatelnost, kdy v opačných případech by soud měl řízení zastavit, resp. žalobu odmítnout. Po novele občanského soudního řádu z roku 2012¹⁶ nesmí ve výzvě chybět rovněž stanovení lhůty k podání takového kvalifikovaného vyjádření. Dle § 114b odst. 2 OSŘ ji určuje předseda senátu a nesmí být kratší třiceti dnů. Zároveň dle téhož ustanovení v případě, že bylo o věci rozhodnuto „běžným“, elektronickým nebo evropským platebním rozkazem určí předseda senátu tuto lhůtu až ode dne uplynutí lhůty k podání odporu. Tato lhůta nejenže musí být alespoň třicetidenní, ale jak dovodila judikatura¹⁷, musí být také přiměřená povaze žalobního návrhu a soudu známým a objektivně daným možnostem žalovaného na výzvu řádně a včas zareagovat.

V neposlední řadě musí kvalifikovaná výzva obsahovat poučení (§ 114b odst. 5 OSŘ) o následcích neuposlechnutí kvalifikované výzvy k vyjádření. Literatura¹⁸ k tomu dodává, že takové poučení musí soud poskytnout i účastníku zastoupenému advokátem. Zároveň tvrdí, že takové poučení musí být ze strany soudu poskytnuto i z důvodu odlišení kvalifikované výzvy od výzvy běžné dle § 114a odst. 2 písm. a) OSŘ. Žalovaný musí být v usnesení, které obsahuje kvalifikovanou výzvu k vyjádření poučen nejen o důsledcích spojených s pasivitou v řízení (tj. fikce uznání nároku), nýbrž i o důsledcích takové fikce (tj. vydání rozsudku pro uznání).¹⁹ Nejvyšší soud²⁰ judikoval, že poučení musí být obsaženo nejen ve výroku usnesení, tak i v jeho odůvodnění, přičemž Ústavní soud ústavní stížnost proti tomuto rozhodnutí odmítl.²¹

Změnil-li žalobce žalobu, musí soud nejdříve o návrhu na změnu žaloby rozhodnout, aby byl zřejmý předmět řízení a až pak může postupovat podle § 114b odst. 1 a 5 OSŘ.²²

Co se materiálních požadavků týče, tak zákon obsahuje vcelku vágní spojení: „*Vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu...*“, jež v praxi může činit interpretační problémy, které bylo zapotřebí překlenout pomocí judikatury. Co se povahy věci týče, tak soud například nemůže

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012.

¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 968/2003.

¹⁶ Zákon č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2007, sp. zn. 32 Odo 1762/2006.

¹⁸ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 484.

¹⁹ LAVICKÝ, Petr. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l)*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 504.

²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 2039/2008.

²¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 3172/2011.

²² Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 14 Co 95/2003.

usnesením kvalifikovaně vyzývat žalovaného ve věcech zcela jednoduchých, kde není potřeba významnější přípravy jednání. Výjimku z tohoto pravidla jsou případy, kdy i v takto jednoduché věci je zapotřebí, aby soud znal názor žalovaného a žalovaný takovou součinnost opakovaně odmítá.²³ Nemožnost vydání kvalifikované výzvy dovodila judikatura rovněž v případě zjevně bezúspěšného uplatňování práva²⁴, o které jde třeba v případě odlišné výše plnění, které žalobce požaduje oproti tomu, které vyplývá z jeho skutkových tvrzení nebo v případě obcházení zákona.²⁵ Ze zákona (§ 114b odst. 1 OSŘ ve spojení s § 153a odst. 2 OSŘ) plyne také, že kvalifikovanou výzvu nelze vydat ve věcech, ve kterých nelze uzavřít smír.²⁶

K okolnostem případu soudy judikovaly kupříkladu to, že takovými, které by odůvodňovaly vydání výzvy podle § 114b, jsou poměry, stav a jednání na straně účastníků (jejich zástupců), pro které lze předpokládat, že vydání kvalifikované výzvy k vyjádření je přiměřeným prostředkem k zabezpečení plynulosti řízení. Tyto skutečnosti soud může zjistit zejména ze soudního spisu, ale také ze své úřední činnosti.²⁷ Dle Nejvyššího soudu není přípustné, aby soud vyzýval žalovaného k vyjádření ve smyslu § 114b OSŘ, pokud již žalovaný před vydáním kvalifikované výzvy podal odpor, ve kterém vyličil a zdůvodnil skutkové námitky proti žalobě.²⁸ Vydání kvalifikované výzvy brání rovněž situace, kdy je zjištěn alespoň základ obrany žalovaného.²⁹

Kvalifikovanou výzvu lze vydat spolu s platebním rozkazem, respektive může jí obsahovat výrok takového platebního rozkazu, jak již dovodila judikatura.³⁰ Soudy³¹ rovněž judikovaly, že v případě vydání výzvy spolu s platebním rozkazem není nutné, aby byl splněn požadavek povahy věci nebo okolnosti případu, jak již bylo uvedeno výše. K takovému závěru se část doktríny přiklání a druhá část s ním nesouhlasí, když poukazuje na to, že nelze zneužívat žádný procesní institut v rozporu s jeho podstatou.³² Dle této části autorů je podstatou kvalifikované výzvy urychlit řízení, avšak pouze v případech, kde by mohlo dojít k průtahům z důvodu evidentní pasivity žalovaného. Soud by dle nich neměl disponovat možností toho, že bude povahu věci a okolnosti případu, jakožto podmínky vydání kvalifikované výzvy, ignorovat tím, že tuto výzvu vtělí do platebního rozkazu.³³ Nicméně soudní praxe zatím v tomto ohledu

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1109/2004.

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2013, sp. zn. 33 Cdo 3163/2013.

²⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. 33 Odo 1037/2004.

²⁶ Viz podkapitola 4.1. Přípustnost vydání rozsudku pro uznání.

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 23 Cdo 760/2015.

²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. 23 Cdo 4558/2008.

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2008, sp. zn. 21 Cdo 221/2007.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2003, sp. zn. 32 Odo 616/2003.

³¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004.

³² LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 496.

³³ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 480.

zůstává stejná. Povinnost se vyjádřit je v případě spojení kvalifikované výzvy „podmíněna“ podáním odporu. Takové vyjádření může být zároveň obsahem odůvodnění podaného odporu, jak bude uvedeno dále.

Kvalifikovaná výzva dle ustanovení § 114b odst. 4 OSŘ musí být doručena do vlastních rukou žalovaného. Zároveň zákon v tomto případě s výjimkou doručování do datové schránky zakazuje náhradní doručení. Usnesení dále nesmí být doručeno dříve než žaloba. Dle komentářů³⁴ i judikatury³⁵ lze samotnou žalobu oproti usnesení, které obsahuje kvalifikovanou výzvu, doručit náhradním způsobem, popřípadě fikcí doručení dle § 49 odst. 4 OSŘ. Může tedy nastat situace, kdy žalovaný má v ruce usnesení o kvalifikované výzvě, ale samotnou žalobu ne, protože ta mu již byla doručena fikcí. K doručování kvalifikované výzvy uvádí někteří autoři³⁶, že se nedoručením stává obsoletní, s tímto tvrzením za předpokladu, že je zřejmé, že soud překročil k jinému postupu (přípravné řízení nebo nařízení prvního jednání), souhlasí i komentáře.³⁷

2.1.3. Vyjádření na kvalifikovanou výzvu

Proti usnesení, jímž byla vydána kvalifikovaná výzva k vyjádření, není přípustné odvolání (srov. § 202 odst. 1 písm. h OSŘ), tudíž v případě, že žalovaný nechce, aby byl na základě fikce uznání, jak je uvedeno v § 114b odst. 1 a 5 OSŘ ve spojení s § 153a odst. 3 OSŘ, ve věci vydán rozsudek pro uznání, nezbyvá mu než se na takovou výzvu vyjádřit. Výjimkou může být situace, kdy je kvalifikovaná výzva obsažena ve výroku platebního rozkazu, který vyhotovil vyšší soudní úředník. Proti takovéto výzvě lze podat námitky dle § 9 odst. 2 zákona č. 121/2008 Sb., a to do patnácti dnů ode dne doručení usnesení s kvalifikovanou výzvou. V námitkách přitom dle zákona nelze uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy. O námitkách rozhodne předseda senátu, a to tak že usnesení bez jednání buď potvrdí, anebo změní.

Žalovaný v první řadě může nárok uplatněný v žalobě uznat zcela. V takovém případě nemusí písemné vyjádření žalovaného obsahovat žádné další údaje. Nicméně takové vyjádření bude mít v zásadě stejný efekt, jaký by mělo to, kdyby se žalovaný nevyjádřil vůbec a byl vydán rozsudek pro uznání, pokud pomineme možnou odlišnost v rychlosti takového řízení. Avšak pokud žalovaný ve svém vyjádření uplatňovaný nárok uzná jen zčásti, jen co do základu nebo jej neuzná vůbec, je zapotřebí, aby takové vyjádření obsahovalo vylíčení rozhodujících skutečností, na nichž staví svoji obranu proti nároku uplatněnému v žalobě, popřípadě připojení, respektive

³⁴ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 480.

³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1230/2008.

³⁶ DRÁPAL, Ljubomír, et. al. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře, s. 791.

³⁷ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 480.

označení důkazů, jejichž provedení navrhuje k prokázání svých tvrzení, jak je uvedeno v § 114b odst. 1 OSŘ.³⁸ Vyjádření žalovaného je jeho reakcí na skutečnosti, které v žalobě tvrdí žalobce.

Podstata vyjádření spočívá v tom, že ačkoli v něm může žalovaný některé skutečnosti tvrzené žalobcem jak potvrdit (bude se jednat o nesporné skutečnosti – např. že nějakého dne byla uzavřena kupní smlouva, doručena předžalobní výzva apod.), tak v něm svými uváděnými údaji a důkazy naopak některé žalobcem tvrzené skutečnosti vyvrátit nebo doplnit, přičemž takovéto údaje, popř. důkazy, by měly mít za následek úspěch žalovaného ve sporu. Ve svém vyjádření nemusí žalovaný rozvádět svou obranu do všech podrobností a proti všem žalobcovým tvrzením. Postačí, že v něm uvede taková tvrzení, na základě kterých může vyplynout žalovaného (částečný) úspěch ve věci.³⁹ Na druhé straně pokud žalovaný ve vyjádření uvede pouze to, že se žalobou nesouhlasí a nepovažuje ji za důvodnou⁴⁰, nebude se na takové vyjádření pohlížet jako na dostatečné ve smyslu § 114b odst. 1 OSŘ a nic nebrání tomu, aby na základě fikce uznání byl vydán rozsudek pro uznání ve smyslu § 114b odst. 5 OSŘ. Stejný výsledek bude mít i vyjádření žalovaného, jež bude poukazovat pouze na nedostatek pasivní legitimace bez bližšího odůvodnění. Nepostačí ani, pokud žalovaný bude na kvalifikovanou výzvu reagovat vlastní žalobou proti žalobci v téže věci a soudu to v jakémkoli vyjádření nesdělí.⁴¹ V situaci kdy bude vyjádření obsahovat pouze námitky procesní povahy (např. příslušnost soudu apod.), a ne informace o věci samé, tak to dle odborné literatury⁴² má stejný efekt, jako v případě absence jakéhokoliv vyjádření. Judikatura⁴³ je mírnější a říká, že rozsudek pro uznání bude vydán pouze v případě, že takové námitky procesního charakteru budou posouzeny jako bezdůvodné.

Naopak aby se na vyjádření žalovaného nahlíželo jako na řádné, tedy takové, které zabrání vydání rozsudku pro uznání, tak postačí, pokud v něm žalovaný uvede takové skutečnosti, které v případě jejich prokázání mohou vést k zamítnutí žaloby. Přitom není nutné, aby žalovaný ve vyjádření výslovně uvedl právní následky, jež jsou s takovými skutečnostmi spojené.⁴⁴ Vyjádřením, jež dostojí povinnosti stanovené v kvalifikované výzvě, bude i takové, jehož obsahem budou právní důvody, na nichž staví žalovaný svou obranu a které mohou bránit vzniku uplatněného práva, přičemž v něm žalovaný nemusí nutně zpochybňovat skutková

---

³⁸ LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 498.

³⁹ Srov. SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 481 nebo LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 498.

⁴⁰ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 5. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3597/2007 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 604/2010.

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 22 Cdo 1110/2014.

⁴² Srov. SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 394 a DRÁPAL et. al. 2009, op. cit., s. 794 nebo DAVID, Ludvík, et. al. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, s. 524.

⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2520/2004.

⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2646/2005.

tvrzení žalobce.⁴⁵ Nejvyšší soud⁴⁶ dokonce judikoval, že žalovaný k řádnému vyjádření na kvalifikovanou výzvu ani nemusí připojovat listinné důkazy či jiné důkazy označovat, kdy poukazyval na to, že sankce vydáním rozsudku pro uznání na základě fikce (srov. § 114b odst. 5 OSŘ) má postihovat zejména nečinnost žalovaného, čímž tedy vcelku restriktivně vyložil předmětná ustanovení. Ke shodnému závěru ostatně dochází i komentářová literatura.⁴⁷

Ústavní soud se ve svém nálezu ze dne 1. srpna 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15 ke kvalifikovanému vyjádření ve smyslu § 114b OSŘ vyjádřil následovně: „...fikce uznání dle § 114b odst. 5 občanského soudního řádu nemůže nastoupit a rozsudek pro uznání nelze vydat v situaci, kdy žalovaný zřetelně projeví jednak svůj nesouhlas s žalobou a jednak svůj zájem účastnit se projednání věci a vyřešení sporu bez jakéhokoli záměrného ztěžování, zdržování či oddalování postupu soudu. Fikcí uznání a následně vydáním rozsudku pro uznání také nelze fakticky sankcionovat žalovaného, zejména jde-li o osobu právně neznalou, za to, že sám neví, jaké jsou ty „správné právnícké“ argumenty a námitky proti žalobě, s nimiž by mohl být v řízení úspěšný.“ Pojmenoval zde tedy dvě zásadní nezbytnosti kvalifikovaného vyjádření, kterými jsou zřetelný nesouhlas s žalobou a zájem účastnit se projednání věci a vyřešení sporu. Ústavní soud v citovaném nálezu poukazuje na zvláštní charakter fikce uznání, ke kterému by se mělo přistupovat pouze v případech očividné pasivity žalovaného. Ona ochrana žalovaného za jeho neznalost „správných právníckých“ argumentů představuje neobvyklou výjimku ze zásady *ignorantia legis non excusat*.

Zajímavá je pak situace, kdy žalovaný na výzvu obsaženou v platebním rozkaze zareaguje pouze podáním odporu bez dalšího (tzv. blanko odpor). V takovém případě soud platební rozkaz zruší dle § 174 odst. 2 OSŘ, avšak dle § 114b odst. 5 ve spojení s § 153a odst. 4 OSŘ vydá fiktivní rozsudek pro uznání.⁴⁸ Je jistě vhodné upozornit na možnost vyjádření se na kvalifikovanou výzvu za využití vedlejšího účastníka, který vystupuje nebo bude vystupovat na jeho (pasivní) straně. Žalovaný v takovém případě nicméně musí ve lhůtě podat odpor (pokud bylo rozhodnuto platebním rozkazem), v němž je zapotřebí uvést skutečnost, že písemné odůvodnění zašle soudu právě vedlejší účastník, kdy pro takové odůvodnění platí stejná pravidla jako pro vyjádření žalovaného.⁴⁹ Za zmínku stojí i okamžik, kdy se žalovaný ve svém vyjádření

---

⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4424/2011.

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 33 Cdo 4645/2009.

⁴⁷ DRÁPAL et. al. 2009, op. cit., s. 794.

⁴⁸ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 481.

⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2013, sp. zn. 25 Cdo 4258/2011.

brání vznesením námitky promlčení. Taková námitka, pokud je specifikovaná a odůvodněná, zamezí vydání rozsudku pro uznání na základě fikce ve smyslu § 114b odst. 5 OSŘ.⁵⁰

Jak bylo již uvedeno výše, kvalifikovaná výzva k vyjádření obsahuje lhůtu, ve které musí být takové vyjádření podáno soudu. Vzhledem k tomu že se jedná o procesní lhůtu, postačí, že bude takové podání ve lhůtě odesláno na poště, resp. datovou schránkou. Skutečnost, že se podání fakticky nedoručí, avšak žalovaný prokáže podání vyjádření ve lhůtě u poskytovatele poštovních služeb, je zásadní překážkou vydání rozsudku pro uznání.⁵¹ Naopak v případě, kdy vyjádření podáme sice ve lhůtě, avšak ke špatnému soudu a vyjádření se tak ke správnému soudu dostane až po lhůtě, bude rozsudek pro uznání vydán.⁵² Lhůta k vyjádření dle § 114b odst. 2 OSŘ nemůže být účastníkem svévolně prodloužena, a to ani z důvodu komplikovanosti případu apod. Soud jí může prodloužit pouze na žádost. Odpovědí není mlčení soudu nebo pouhý přípis, nýbrž usnesení o určení nebo (ne)prodloužení lhůty.⁵³ Žádosti lze vyhovět zejména, pokud žádost obsahuje vážný důvod (ve smyslu § 114b odst. 5 OSŘ), pro který se žalovaný nemůže ve lhůtě vyjádřit. Pokud žalovaný vážný důvod v žádosti o prodloužení lhůty neuvede, lze žádosti vyhovět pouze, pokud usnesení o prodloužení lhůty bylo vydáno a doručeno žalovanému před uplynutím původní lhůty k vyjádření.⁵⁴ Vážný důvod, pro který se žalovaný nemůže ke kvalifikované výzvě vyjádřit ve smyslu § 114b odst. 5 OSŘ, musí žalovaný sdělit soudu ve lhůtě stanovené kvalifikovanou výzvou. Mimořádně může i později, pokud prokáže, že to nebyl objektivně schopný soudu sdělit před uplynutím lhůty.⁵⁵ Prokázat soudu takovou skutečnost je žalovaný povinen bez zbytečného odkladu, jakmile odpadne důvod, pro který žalovaný nemohl tuto skutečnost soudu sdělit ve lhůtě. Oním vážným důvodem může být zejména náhlé zhoršení zdravotního stavu žalovaného⁵⁶ nebo třeba pracovní neschopnost právního zástupce žalovaného, přičemž ve druhém jmenovaném případě se lhůta prodlužuje vždy právě o délku takové neschopnosti a stále platí, že tento důvod musí být soudu ve lhůtě sdělen.⁵⁷

---

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1305/2008.

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1391/2010.

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo 146/2006.

⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2011, sp. zn. 22 Cdo 2178/2009.

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 5405/2014.

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 21 Cdo 2433/2004.

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2895/2010.

⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 28 Cdo 2252/2003.

2.1.4. Fikce uznání dle § 114b OSŘ a Ústavní soud

Vzhledem ke své neobvyklé a rozporuplné povaze byl institut rozsudku pro uznání vydaného na základě fikce uznání nároku žalovaným dle § 114b OSŘ několikrát projednáván před Ústavním soudem, přičemž několik rozhodnutí Ústavního soudu zde již bylo zmíněno. Dle tiskové zprávy Ústavního soudu⁵⁸ se do června 2016 jednalo dokonce o sto různých případů týkajících se této problematiky, které musel Ústavní soud řešit.

Ústavní stížnosti směřovaly k Ústavnímu soudu zejména pro domnělé porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod⁵⁹, přičemž tím nejvýznamnějším nálezem je pravděpodobně plenární nález ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15, který se zabýval samotnou ústavností úpravy § 114b OSŘ a na ní navazující dikci zákona v § 153a OSŘ. V uvedeném plenárním nálezu dospěli soudci Ústavního soudu k závěru, že ustanovení § 114b OSŘ je ústavně konformní. Ústavní soud poukazuje na to, že podstatnější než sama fikce uznání, která je kamenem úrazu dotčeného ustanovení, je pasivita žalovaného. Dle názoru Ústavního soudu není fakticky rozdíl mezi tím, že nastane fikce uznání a tím, kdyby ustanovení obsahovalo to, že v případě týchž podmínek soud žalobě vyhovějí. Dále Ústavní soud v uvedeném nálezu poukazuje na jistou legislativní neobratnost, která však nezpůsobuje protiústavnost § 114b OSŘ. Dále se Ústavní soud zabývá otázkou omezení svobodné vůle, která byla v uvedené ústavní stížnosti také rozporována, avšak dle jeho názoru se o omezení svobodné vůle nejedná, poněvadž žalovaný se sám může rozhodnout, zda se v řízení bude či nebude bránit. Dále Ústavní soud dodává, že: *„Zákonem požadované vylíčení rozhodujících skutečností, na nichž staví svou obranu a připojení listinných důkazů, jichž se dovolává, není nepřiměřeně zatěžujícím požadavkem.“* Dáme-li si to do kontextu s výše uvedeným nálezem sp. zn. I. ÚS 1024/15, tak žalovaný na jedné straně je povinen vylíčit rozhodující skutečnosti a označit důkazy, ale oproti tomu nemusí jeho vyjádření obsahovat ty „správné právní“ argumenty, kterými však dle mého názoru jsou především rozhodující skutečnosti a k nim připojené důkazy. Ústavní soud však tvrdí, že účelem této úpravy je postih zřejmé pasivity žalovaného a zamezit případným obstrukcím z jeho strany, tudíž pokud projeví snahu se na řízení aktivně podílet, neměl by být rozsudek pro uznání vydán.

Z dalších rozhodnutí Ústavního soudu lze zmínit například nález ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 2693/16, který říká, že: *„K fikci uznání je tedy nutno přistupovat jako k nástroji výjimečnému, jehož použití je ospravedlněno jen v případech skutečně nesporných, přičemž*

⁵⁸ Ústavní soud ČR. *Ústavně konformní výklad právní úpravy rozsudku pro uznání* [online]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavne-konformni-vyklad-pravni-upravy-rozsudku-pro-uznani/>.

⁵⁹ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

podmínky jeho použití musí být interpretovány nikoli extenzivně, ale restriktivně.“ Ke stejnému závěru došel Ústavní soud i v nálezu ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 842/16, kde uvedl: „*V případech, kdy je z chování žalovaného zřejmé, že s žalobou nesouhlasí a hodlá se jí bránit (to lze dovodit třeba i ze skutečnosti, že se v řízení nechá zastoupit advokátem, se svým vyjádřením k žalobě nevyčkává až na konec stanovené lhůty apod.), stává se mechanická aplikace § 153a odst. 3 o. s. ř. neslučitelná se zásadami, na nichž stojí občanský soudní řád, a tím i s kautelami spravedlivého procesu.*“ Podobné stanovisko je obsahem odůvodnění i nálezu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 1252/16 či v nálezu ze dne 18. 8. 2017, sp. zn. II. ÚS 1298/17.

Z uvedené judikatury Ústavního soudu tedy plyne, že institut fikce uznání nároku dle § 114b OSŘ není protiústavní, byť je takovéto označení nešťastné. K vydání rozsudku pro uznání na základě fikce dle § 114b OSŘ by se však mělo přistupovat výjimečně a pouze v případech, kdy je zjevné, že žalovaný je nadále pasivní či se snaží svými obstrukcemi řízení prodlužovat.

2.2. Přípravné jednání a fikce uznání dle § 114c OSŘ

2.2.1. Předpoklady nařízení přípravného jednání

Institut přípravného jednání byl do našeho právního řádu znovu zaveden 1. dubna 2004, kdy nabyl účinnost zákon č. 59/2005 Sb., avšak tehdejší úprava neobsahovala spojení přípravného jednání a fikce uznání, jak ji známe dnes. Ta se do zákona dostala až novelou⁶⁰ z roku 2009. Společně s dalšími instituty představuje přípravné jednání významný nástroj naplňující zásadu koncentrace řízení, který je spolu s kvalifikovanou výzvou podle § 114b OSŘ a výzvou či dalšími opatřeními dle § 114a OSŘ možností jak zefektivnit přípravu jednání, kam se přípravné jednání rovněž řadí. Jak bylo již zmíněno výše, přípravné jednání a kvalifikovaná výzva se navzájem vylučují. Pokud dojde k naplnění podmínek u vícero těchto institutů, je v diskreční pravomoci soudu, který z nich si vybere. Námitka účastníka řízení, jejímž obsahem bude výtky, že si soud měl zvolit například místo kvalifikované výzvy přípravné jednání, tak nemůže uspět.⁶¹

Přípravné jednání spočívá v tom, že předseda senátu předvolá účastníky sporu, aby společně a neformálně připravili jednání.⁶² Výhodou přípravného jednání je to, že soud jedná přímo s účastníky (popř. jejich zástupci), což mu ve složitějších případech může být nápomocné

⁶⁰ Zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁶¹ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 487.

⁶² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací.* 8. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 334.

ke stanovení sporných a nesporných skutečností stejně jako důkazů, které bude třeba provést. Zároveň je to dobrá příležitost k navedení účastníků ke smírnému řízení.⁶³

Předvolání musí být doručeno do vlastních rukou a stejně jako u kvalifikované výzvy je náhradní doručení vyloučeno s výjimkou doručování do veřejné datové schránky. Předvolání musí být účastníkovi doručeno nejméně 20 dní předem (viz § 114c odst. 6 a 7 OSŘ). Pokud takto řádně doručeno není, může se přípravné jednání konat pouze na základě dostavení se účastníka, jemuž nebylo řádně doručeno, k rokování a jeho souhlasu s takovým postupem. V opačném případě je namístě nařídit nový termín přípravného jednání. Namístě naopak není nařizovat první jednání pouze z důvodu řádného nedoručení předpokládaného zákonem, tento postup by byl možný, pokud by se zjistilo, že účastníkovi řádně doručit nelze.⁶⁴

Přípravné jednání lze nařídit ve dvou případech. Tím prvním je situace, kdy není možné o věci samé rozhodnout bez nařízení jednání. To může být kupříkladu spor, ve kterém je zapotřebí za účelem dosažení řádného rozhodnutí ve věci samé provést procesní dokazování, a to například proto, že účastníci nepředložili dostatečné listinné důkazy, na základě kterých by mohl soud rozhodnout bez nařízení jednání ve smyslu § 115a OSŘ.⁶⁵ Z logiky věci tak nelze nařídit přípravné jednání ve věci, kde lze vydat platební rozkaz (§ 172 an. OSŘ), elektronický platební rozkaz (§ 174a OSŘ) nebo směnečný (šekový) platební rozkaz (§ 175 OSŘ), poněvadž tyto lze samy o sobě vydat, pokud již z obsahu spisu vyplývá žalobcem tvrzené právo. Druhým případem je situace, kdy není možné za využití § 114a odst. 2 OSŘ (a to z důvodu pasivity některého z účastníků)⁶⁶ připravit první jednání tak, aby se v něm mohlo rovnou rozhodnout o věci samé. Oba případy, ve kterých lze provádět přípravné jednání, se mohou prolínat, nicméně pro oba platí, že není možné přípravné jednání nařídit, pokud již bylo postupováno dle § 114b OSŘ. Pro oba případy zároveň platí, že mohou být podnětem k nařízení a provedení přípravného jednání pouze ve sporech a jiných právních věcech, kde se to jeví jako účelné.

V rámci přípravy jednání tedy můžeme pozorovat určitou chronologii.⁶⁷ Přípravné jednání předpokládá, že se předseda senátu nejprve pokusil připravit za využití běžné výzvy, mediace či dalších opatření, a pokud to nepostačí, může přikročit buď ke kvalifikované výzvě k vyjádření, anebo právě k přípravnému jednání. Je třeba však mít na paměti, že na přípravné jednání je kladen požadavek účelnosti a že volba toho či onoho institutu je tudíž vždy na uvážení soudece, který zvažuje okolnosti každého případu i z hlediska zkušeností s projednávaným typem

---

⁶³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka, et. al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 200.

⁶⁴ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 487.

⁶⁵ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 486.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 508.

věci či účastníkem řízení. O tom, zda bude nařízeno přípravné jednání nebo první jednání či jiná alternativa, soud rozhoduje vždy na základě okolností, které jsou dány k okamžiku nařízení přípravného jednání. Takovou okolností může být nemožnost řádného doručení předvolání k přípravnému jednání, jak je upraveno zákonem.⁶⁸

2.2.2. Postih účastníků v přípravném jednání a fikce uznání

Jak již bylo nastíněno výše, účelem přípravného jednání je připravit jednání. Soudu k tomu slouží hned několik opatření a nástrojů. V § 114c odst. 3 OSŘ, který obsahuje jejich deklaratorní výčet, je uvedena nejprve součinnost účastníků za účelem objasnění, zda jsou splněny podmínky řízení, eventuálně může soud přijmout opatření k odstranění případného nedostatku, dále pokus o smírné vyřešení ve smyslu § 99 OSŘ, nařízení mediace a v neposlední řadě v písm. b) citovaného ustanovení významný prvek koncentrace řízení. Konkrétně OSŘ v § 114c odst. 3 písm. b) uvádí, že předseda senátu vyzve účastníky, aby do protokolu doplnili svá potřebná tvrzení o skutečnostech rozhodných pro věc a návrhy na provedení důkazů k jejich prokázání. Účastníci dle tohoto ustanovení rovněž musí splnit své další procesní povinnosti a soud jim poskytne potřebná poučení, přičemž § 118a OSŘ obsahující ustanovení o výzvě soudu v případě, že dojde k názoru, že nezná veškeré skutečnosti nebo postrádá důkazy nutné k rozhodnutí ve věci, zde platí obdobně. Odkaz na § 118a OSŘ je zajímavý i z hlediska poučení, kdy dle odkazovaného ustanovení, pokud má účastník jako právního zástupce advokáta či notáře, nemusí jej soud poučovat o jeho jiných procesních právech a povinnostech. Judikatura⁶⁹ dále dovodila, že ono poučení o účincích koncentrace řízení v souvislosti s koncem přípravného jednání, které budou dále rozvedeny, musí být obsaženo nejen v předvolání, avšak musí být účastníkům sděleno i před skončením přípravného jednání.

Povinnosti účastníků dle § 114c odst. 3 OSŘ je třeba brát v potaz v souvislosti s ust. § 114c odst. 4 a 5 OSŘ, dle kterých jsou účastníci povinni je splnit do skončení přípravného jednání. Právě tato ustanovení představují ono gros koncentrace v přípravném jednání. Dle uvedených ustanovení jsou účastníci povinni označit veškeré důkazy a uvést skutečnosti do konce přípravného jednání, což se samo o sobě nejeví nijak přísně, avšak, jak uvádí následující odstavec, k později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům bude soud přihlížet, jen bude-li se jednat o skutečnosti nebo důkazy uvedené za podmínek § 118b odst. 1 OSŘ. Takovými jsou zejména důkazy a skutečnosti, zpochybňující věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném jednání nebo které účastník nemohl bez své

⁶⁸ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 487.

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010.

viny včas uvést, jakož i skutečnosti nebo důkazy, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností poté, co předseda senátu vyzve účastníka k doplnění vyličení rozhodných skutečností, má-li za to, že věc lze posoudit jinak než podle účastníkovy právního názoru.⁷⁰ Z důležitých důvodů a na základě žádosti soud sice může účastníkům poskytnout lhůtu k doplnění tvrzení o skutečnostech rozhodujících pro věc, k podání návrhů na provedení důkazů nebo ke splnění dalších procesních povinností, nicméně tato lhůta nesmí být delší než 30 dnů. Účelem zavedení těchto ustanovení je tedy nejen připravit řízení v obecném slova smyslu, aby mohlo být v krátkém časovém horizontu vyneseno rozhodnutí, ale zároveň jej připravit tak, aby měl k dispozici veškeré tvrzené skutečnosti a označené důkazy a během jednání se tak zaobíral pouze jádrem sporu či si případně provedl důkazy vlastní.

Pro obsah této práce jsou ovšem nejdůležitější důsledky, které nastávají, když se na přípravné jednání účastník nedostaví. Zákon zná dvě možnosti, a to zvláště pro žalobce a zvláště pro žalovaného, přičemž obě dvě spočívají v ukončení řízení. Nicméně vzhledem k tomu, že se v zásadě jedná o sankce, tak obě mají zcela odlišný efekt. Začneme situací, kdy se na přípravné jednání nedostaví žalobce nebo jiný navrhovatel ve smyslu § 114c odst. 7 OSŘ. Dle uvedeného ustanovení se v případě absence žalobce u přípravného řízení bez včasné omluvy z důležitého důvodu řízení zastaví. K takovému rozhodnutí může dojít pouze v případě, že byl žalobce včas (tj. nejméně 20 dnů předem) a řádně předvolán a zároveň musí být o takovém následku během přípravného řízení poučen. Pojem včasné omluvy z důležitého důvodu bude v tomto případě stejný jako u omluvy v případě žalovaného. Pro úplnost je třeba dodat, že zastavení řízení nevytváří překážku rei iudicatae neboli věci rozhodnutí, jako tomu bude v případě rozsudku, tudíž žalobci nic nebrání v takovém případě podat ve věci žalobu novou.

V případě žalovaného musí být předvolání podobně jako u žalovaného doručeno řádně a včas (opět nejméně 20 dnů předem), avšak musí mu být rovněž doručena žaloba, která se z logiky věci žalobci nedoručuje. Žalovaný se také může včas a z důležitého důvodu omluvit, přičemž judikatura⁷¹ otázku důležitého důvodu řešila tak, že omluva je důvodná, pokud tvrdí takové skutečnosti, které jsou způsobily jeho neúčast u jednání soudu omluvit. Zároveň dodává, že není třeba, aby tvrzené důvody ještě před prvním jednáním žalovaný také prokázal. Soud v uvedeném judikátu pracoval z důvodu podobnosti obou institutů s odkazem na rozsudek pro

---

⁷⁰ JANDUS, Karel. *Přípravné jednání a koncentrace řízení po novele OSŘ a jejich důsledky pro některé další procesní instituty* [online]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pripravne-jednani-a-koncentrace-rizeni-po-novele-osr-a-jejich-dusledky-pro-nektere-dalsi-procesni-institutu-56095.html>.

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 2. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4084/2010.

zmeškání dle § 153b odst. 1 OSŘ, přičemž k podobnému závěru se kloní i literatura⁷², která dále dodává, že patrně není zcela vyloučena možnost žalovaného domáhat se zrušení fiktivního rozsudku pro uznání postupem právě podle § 153b odst. 4 OSŘ, který upravuje zrušení rozsudku pro zmeškání z důvodů na straně žalovaného, které vyšly dodatečně najevo, poněvadž se jde o typově stejnou situaci, kdy rozsudek pro uznání jakožto sankce za neúčast na přípravném jednání je velmi blízký kontumačnímu rozsudku ve smyslu § 153b OSŘ. Autoři uvedeného komentáře⁷³ rovněž poukazují na to, že řádná omluva pouze brání vydání rozsudku pro uznání na základě fikce, nicméně není důvodem pro odročení přípravného jednání a tudíž jiné následky, jež jsou spojené s koncem přípravného řízení jako koncentrace dle § 114c odst. 4 a 5 OSŘ, nastávají nehledě na omluvu. Jak bylo již nastíněno, je to právě rozsudek pro uznání vydaný na základě fikce uznání ve smyslu § 153a odst. 3 OSŘ, který je sankcí za nedostavení se žalovaného k přípravnému jednání. Oproti usnesení o zastavení řízení při nepřítomnosti žalobce představuje rozsudek pro uznání překážku věci rozhodnuté. Je třeba dodat, rozsudek pro uznání nelze v tomto případě vydat, jsou-li splněny obecné podmínky pro zastavení řízení či odmítnutí žaloby.

Zákon výslovně neupravuje situaci, kdy se k přípravnému jednání nedostaví ani jeden z účastníků. Někteří autoři⁷⁴ se domnívají, že v případě neomluvené absence obou účastníků je nutné v řízení pokračovat, protože se následky v § 114c odst. 6 a 7 OSŘ navzájem vyloučí. S tímto závěrem ovšem nesouhlasím a přikláním se k závěru, který podporuje odlišná literatura⁷⁵, a totiž že v případě absence obou účastníků, půjde sankce za žalobcem, neboť to je právě on, kdo řízením disponuje a po kom by měla být vymáhána větší aktivita. Z dikce zákona to lze nepřímo také vyčíst, kdy dle zákona nelze vydat rozsudek pro uznání na základě fikce ve smyslu § 114c odst. 6 OSŘ, pokud jsou splněny podmínky pro zastavení řízení. I když toto ustanovení míří spíše na jiné situaci, tak se logickým výkladem musíme dobrat k výsledku, a to že pokud se nedostaví žalobce, má být řízení zastaveno, čímž je naplněna překážka vydání rozsudku pro uznání na základě fikce. V případě neomluvené absence obou účastníků v přípravném jednání bude tedy řízení zastaveno.⁷⁶

---

⁷² Srov. SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 489.

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ WINTEROVÁ, Alena. Přípravné jednání v civilním soudním řízení. *Právní fórum*, 2009, č. 6, s. 229.

⁷⁵ Srov. SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 490.

⁷⁶ JANDUS, Karel. *Přípravné jednání a koncentrace řízení po novele OSŘ a jejich důsledky pro některé další procesní instituty* [online]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pripravne-jednani-a-koncentrace-rizeni-po-novele-osr-a-jejich-dusledky-pro-nektere-dalsi-procesni-institutu-56095.html>.

3. Uznání ze strany žalovaného

Jak již bylo uvedeno v Úvodu, vydání rozsudku pro uznání mohou předcházet dvě různé situace. Tou první a jednodušší z nich je uznání ze strany žalovaného v pravém slova smyslu. Jedná se o projev dispoziční zásady, který § 153a odst. 1 OSŘ upravuje následovně: „*Uzná-li žalovaný v průběhu soudního řízení nárok nebo základ nároku, který je proti němu žalobou uplatňován, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání. Uzná-li žalovaný nárok proti němu žalobou uplatněný jen zčásti, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání, jen navrhne-li to žalobce.*“

Žalovaný dle citovaného ustanovení může v průběhu soudního řízení uznat nejen nárok, nýbrž i základ nároku. V případě, že uzná jen základ nároku, bude se v řízení pokračovat ohledně výše takového nároku⁷⁷ a ohledně základu nároku bude vydán tzv. mezitímní rozsudek pro uznání.

Pokud žalovaný uzná nárok jen zčásti, tak je zapotřebí k vydání částečného rozsudku pro uznání návrh žalobce. Jak je vysvětleno výše, je tato možnost volby žalobce v rámci právní úpravy rozsudku pro uznání spíše výjimkou. K částečnému uznání nároku dochází zejména v těchto situacích: (i) žalovaný uzná nárok na zaplacení jistiny, ale brání se placení úroku z prodlení; (ii) nárok uzná pouze některý ze solidárních dlužníků; (iii) žalovaný uzná, že dluží žalobci částku, avšak nižší než je uvedena v žalobě a (iv) žalovaný uzná nárok pouze ve vztahu k jednomu (některým) ze žalobců, proti ostatním věřitelům.⁷⁸ Jak již bylo uvedeno, lze částečný rozsudek pro uznání vydat i proti solidárním dlužníkům. K tomu se Nejvyšší soud⁷⁹ vyjádřil tak, že proti jednomu ze žalovaných lze vydat konečný rozsudek pro uznání (na návrh žalobce) s tím, že řízení proti ostatním žalovaným bude pokračovat a rozhodne se, zda i tito mají povinnost hradit žalobci společně a nerozdílně. Komentář⁸⁰ rovněž doplňuje, že po vydání prvního částečného rozsudku pro uznání ve věci solidárních dlužníků se soud dotáže žalobce, zda bere žalobu proti ostatním zpět a případně až pak se pokračuje v řízení proti ostatním žalovaným. Oproti tomu v řízeních, kdy na pasivní straně vystupuje tzv. nerozlučné společenství žalovaných, je k uznání nároku zapotřebí souhlasu všech účastníků, kteří na žalované straně vystupují (§ 91 odst. 2 OSŘ).

⁷⁷ WINTEROVÁ 2015, op. cit., s. 351.

⁷⁸ JIRSA, Jaromír, et. al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 452.

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5272/2008.

⁸⁰ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 453.

Uznání nároku je procesní úkon, který může být proveden v jakékoliv přípustné formě, přičemž z jeho obsahu musí jednoznačně vyplývat, že žalovaný nárok uznává. Není rozhodné, zda je takto takový úkon označen, či zda je použito právě toto slovní spojení.⁸¹ Nicméně dle Ústavního soudu⁸² je nutná existence nezpochybnitelného projevu vůle, spočívajícího v uznání nároku žalobce žalovaným. Na tento úkon se tedy aplikuje zásada posuzování úkonu dle jejich obsahu, jak je uvedena v § 41 odst. 2 OSŘ, avšak je nutné dbát na to, že vůle žalovaného musí být nezpochybnitelná, jak ostatně uvedl Ústavní soud. V případě, že se žalovaný rozhodne uznat nárok ústně, je nutné, aby o tom soud dle § 40 odst. 2 písm. b) OSŘ vždy sepsal protokol a tento protokol musí dle § 40 odst. 7 OSŘ podepsat kromě předsedy senátu (popřípadě jiného člena senátu nebo předsedou určeného soudce) i zapisovatel a žalovaný. Zákon v § 41b rovněž stanovuje, že dokud není takový protokol řádně podepsán žalovaným, tak se k němu nepřihlíží.

Zákon nedovoluje tzv. uznání s výhradou. Jedná se o situaci, kdy žalovaný sice nárok žalobce uzná, ale v podání projeví výhrady k tvrzením, které jsou obsahem žaloby. Takový úkon žalovaného nebude mít procesní důsledky uznání nároku.⁸³

Co se týče případného zpětvzetí uznání nároku žalovaným, tak to dle dikce⁸⁴ Nejvyššího soudu není možné. Dle Nejvyššího soudu je zpětvzetí možné pouze tam, kde je to zákonem upraveno. Vzhledem k tomu, že občanský soudní řád u uznání nároku žádnou možnost zpětvzetí neuvádí, zbývalo by žalovanému v situaci již odeslaného uznání nároku k dispozici pouze odvolání procesního úkonu ve smyslu § 41a odst. 4 OSŘ, avšak takové odvolání musí být doručeno nejpozději současně s odvolávaným procesním úkonem, v našem případě uznáním nároku. Otázkou současnosti dojití odvolání úkonu se zabýval i Nejvyšší soud, který judikoval⁸⁵, že rozdíl hraje i pozdější hodina (např. osobní doručení na podatelnu oproti doručení poštou) a nejen pozdější den. Komentář⁸⁶ rovněž poukazuje na nemožnost dovolání se například (relativní) neplatnosti (pro omyl apod.) uznání nebo jiné hmotněprávní vady procesního úkonu uznání nároku.

S uznáním nároku se nejčastěji setkáváme v řízení v prvním stupni. Prof. Winterová⁸⁷ se domnívá, že uznání jako procesní úkon lze uplatnit pouze zde. Dle mého názoru ale nic nebrání tomu, aby bylo rozsudkem pro uznání na základě výslovného uznání ze strany žalovaného rozhodnuto i v řízení odvolacím. Zákonná úprava se v případě uznání nároku neomezuje na

⁸¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 29 Odo 522/2001.

⁸² Nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 454/04.

⁸³ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 452.

⁸⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 1995, sp. zn. Odo 19/95/Fa-Sp, uveřejněné v časopise *Právní rozhledy*. 1995, číslo 11, s. 456.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4822/2007.

⁸⁶ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 643.

⁸⁷ WINTEROVÁ 2015, op. cit., s. 341.

řízení v prvním stupni. K tomuto závěru se kloní i další komentáře⁸⁸, které uvádějí, že projev uznání je přípustný i v odvolacím řízení.

---

⁸⁸ Srov. SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 643 a LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 724.

4. Rozsudek pro uznání

Rozsudek pro uznání je kromě rozsudku pro zmeškání či § 118ab OSŘ jedním z projevů koncentrace řízení, která má sloužit ke zvýšení rychlosti a účinnosti civilního řízení jako takového. Jak bylo výše vysvětleno, je možné rozsudek pro uznání vydat buď na základě výslovného uznání nároku ze strany žalovaného (dle § 153a odst. 1 OSŘ), anebo na základě fikce uznání takového nároku, která může nastat v zásadě jako reakce na pasivitu žalovaného v rámci přípravy řízení, přičemž se může jednat o absenci včasného kvalifikovaného vyjádření na kvalifikovanou výzvu ve smyslu § 114b OSŘ nebo o neomluvenou absenci na nařízeném přípravném jednání ve smyslu § 114c OSŘ. Rozsudek pro uznání tedy lze vydat na základě dispozitivního úkonu žalovaného, nicméně tento dispozitivní úkon může být za výše uvedených podmínek fingován.

Rozsudek pro uznání je specifickým druhem rozhodnutí ve věci samé, pro který má zákon zvláštní úpravu, kdy taková úprava se netýká pouze postupu předcházejícímu jeho vydání, nýbrž i náležitostí samotného rozsudku pro uznání.

Zákon v případě rozsudku pro uznání neklade žádné speciální požadavky na žalobu. K tomuto tématu se vyjádřil Nejvyšší soud, když ve svém rozhodnutí⁸⁹ konstatoval, že z pohledu žalobních tvrzení je dostatečné již vylíčení rozhodujících skutečností ve smyslu § 79 odst. 1 OSŘ, které činí žalobu projednatelnou. Nicméně Ústavní soud ve svém nálezu později konstatoval, že: „*Při aplikaci ustanovení § 114b o. s. ř. musí soud vždy pečlivě zvážit, zda žaloba poskytuje dostatečný základ pro vydání rozsudku pro uznání za situace, kdy se žalovaný na kvalifikovanou výzvu řádně a včas nevyjádří. Na žalobu je tedy v případě, že soud zvažuje využití kvalifikované výzvy, nutné klást zvýšené nároky a požadovat, aby obsahovala všechny právně významné skutečnosti. V opačném případě vzniklá situace brání aplikaci kvalifikované výzvy, a nejsou tak ani splněny podmínky pro případné vydání rozsudku pro uznání.*“⁹⁰ Z uvedeného lze vyčíst, že dle názoru Ústavního i Nejvyššího soudu je nutné klást na žalobu daleko menší nároky v případě výslovného uznání ze strany žalovaného, kdy postačí pouze projednatelnost žaloby. Na druhé straně při užití tzv. kvalifikované výzvy k vyjádření a na ní navazujícího rozsudku pro uznání je nutné, aby soud vždy dostatečně zvážil, zda žaloba obsahuje dostatečný základ a zda obsahuje všechny právně významné skutečnosti. Žalovanému musí být rovněž doručena žaloba kompletní, tj. například ve znění doplnění a změn. Pokud by před vydáním rozsudku pro uznání došlo k návrhu na změnu žaloby, musí soud nejprve o této změně rozhodnout, což popřípadě

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004.

⁹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. I. ÚS 1261/15.

může znamenat, že žalovaným provedené uznání se stane neúčinné.⁹¹ Soudy zde jasně deklarovaly vyšší stupeň ochrany žalovaného, pokud má být rozhodnuto rozsudkem pro uznání na základě fikce uznání.

Předmětem uznání může být pouze procesně uplatněný nárok, a nikoli kupříkladu žalobcovo právní hodnocení věci uvedené v žalobě, jeho skutková tvrzení či prejudiciální otázky. Na základě uznání nelze rozhodnout o procesních otázkách, a to ani v případě, že jsou součástí rozsudku, což se týká např. náhrady nákladů řízení nebo pariční lhůty.⁹² Nicméně pokud soud rozhodne rozsudkem pro uznání, tak s největší pravděpodobností rovněž stanoví žalovanému povinnost uhradit žalobci náhradu nákladů řízení v plné výši (§ 142 odst. 1 OSŘ).⁹³

Rozsudek pro uznání, stejně jako kterýkoliv jiný rozsudek rovněž nelze vydat v případě, jsou-li splněny předpoklady pro zastavení řízení či odmítnutí žaloby.⁹⁴

Rozsudek pro uznání má zvláštní úpravu ohledně odůvodnění. Zatímco v odůvodnění proti běžnému rozsudku soud dle § 157 odst. 2 OSŘ uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Zároveň soud dbá na to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Oproti tomu u rozsudku pro uznání soud dle § 157 odst. 3 OSŘ uvede pouze předmět řízení a stručně vyloží důvody, pro které rozhodl rozsudkem pro uznání. Uvedené zjednodušení odůvodnění má za cíl odlehčit soudům v konkrétních věcech a zároveň je odbřemenit od nadbytečných činností, což je patrné vzhledem k povaze a účelu rozsudku pro uznání.⁹⁵ I v odůvodnění rozsudku pro uznání by soud měl dbát na jeho přesvědčivost, byť za užití stručného vyložení důvodů svého rozhodnutí.⁹⁶ Odůvodnění rozsudku pro uznání by se nemělo omezovat jenom na vymezení předmětu řízení a dále na soupis předpokladů pro vydání tohoto rozsudku a nijak nespecifikované konstatování, že tyto předpoklady byly splněny.⁹⁷ Naopak by odůvodnění rozsudku pro uznání mělo vždy obsahovat

---

⁹¹ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 643.

⁹² ZHRADNÍKOVÁ et. al. 2013, op. cit., s. 239.

⁹³ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 452.

⁹⁴ Srov. § 104, § 114b odst. 5 a § 114c odst. 6 OSŘ.

⁹⁵ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 672.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 760.

vymezení předmětu řízení, odůvodnění podmínek, za nichž byl rozsudek vydán a stručnou právní kvalifikaci.⁹⁸

Vymezení předmětu řízení je nutné odlišovat od popisu toho, čeho se žalobce ve své žalobě domáhá a jak se k tomu žalovaný vyjádřil. Naopak by se mělo jednat o nějakou stručnou pasáž, která umožní předmět přesně identifikovat, aby mohlo náležitě dojít ke vzniku překážky věci rozhodnuté.⁹⁹ Co se týče odůvodnění podmínek, za nichž byl rozsudek pro uznání vydán, tak by se soud měl věnovat jen tomu, proč považuje předpoklady pro vydání takového rozhodnutí za splněné. Stručná právní kvalifikace se týká jednak hmotněprávní kvalifikace uplatněného nároku, a to z důvodu přípustnosti samotného rozsudku¹⁰⁰ (viz níže), a pak stručného právního posouzení věci. Soud by měl do odůvodnění uvést konkrétní ustanovení právního předpisu, dle kterého soud nárok zhodnotil.¹⁰¹ Uvedené dle literatury¹⁰² platí nehledě na rozsudek Nejvyššího soudu¹⁰³, jenž judikoval, že písemné vyhotovení rozsudku pro uznání nemusí obsahovat hmotněprávní kvalifikaci skutkového stavu a její absence nečiní rozsudek nepřezkoumatelným. Z uvedeného rozsudku tedy vyplývá, že jisté právní posouzení věci odůvodnění rozsudku pro uznání obsahovat musí, avšak pouze z procesního hlediska¹⁰⁴, přičemž hmotněprávní kvalifikaci rozsudek pro uznání obsahovat může.

Součástí rozsudku pro uznání je také výrok o nákladech řízení, a z toho důvodu musí rovněž odůvodnění zachycovat důvody, proč a jak bylo rozhodnuto o jejich výši.

V odůvodnění rozsudku pro uznání vydaného na základě fikce uznání po zaslání kvalifikované výzvy (§ 114b odst. 5 OSŘ) je zapotřebí uvést, v čem soud spatřuje kvalifikované okolnosti případu. Důvodem je případný odvolací přezkum rozsudku.¹⁰⁵ Pokud by odůvodnění neodpovídalo uvedeným kritériím, tak způsobí nepřezkoumatelnost rozsudku, a tudíž i jeho následné zrušení v odvolacím řízení a jeho vrácení zpátky soudu prvního stupně k dalšímu řízení.¹⁰⁶

Každé rozhodnutí by mělo dle § 157 odst. 1 OSŘ mimo jiné obsahovat poučení o tom, zda je proti němu přípustný opravný prostředek, a o lhůtě a místě k jeho podání a poučení o možnosti výkonu rozhodnutí, přičemž ani rozsudek pro uznání není výjimkou. Konkrétně bude poučení rozsudku pro uznání obsahovat lhůtu 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení

---

⁹⁸ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 493.

⁹⁹ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 493.

¹⁰⁰ Srov. podkapitulu 4.1. Přípustnost vydání rozsudku pro uznání.

¹⁰¹ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08.

¹⁰² JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 493.

¹⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 33 Cdo 3498/2012.

¹⁰⁴ Např. odkazem na příslušná ustanovení OSŘ.

¹⁰⁵ DAVID et. al. 2009, op. cit., s. 706.

¹⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo 1285/2004.

rozsudku, a to k podání odvolání, jež se podává k nadřízenému soudu (nejčastěji krajskému), prostřednictvím soudu prvního stupně. Dále bude poučení obsahovat informaci o omezených odvolacích důvodech, jež budou dále rozpracovány.

Rovněž je třeba dodat, jak uvádí zákon v § 153a odst. 4 OSŘ, že pouze pro vyhlášení rozsudku pro uznání není třeba nařizovat jednání. To ostatně plyne ze samotné podstaty nejen tohoto institutu, jehož účelem je zrychlení řízení, avšak i z podstaty postupu v řízení, které končí rozsudkem pro uznání. Jak zde již bylo uvedeno, jeho vydání předchází buď výslovné uznání, které bude zpravidla učiněno písemně a ne až na nařízeném jednání, anebo fikce uznání, ke které dochází také před konáním jednání ve věci. Z tohoto důvodu tedy není nutné pro vyhlášení rozsudku pro uznání nařizovat jednání. Toto však nemá vliv na podmínku veřejnosti vyhlášení takového rozsudku ve smyslu § 156 odst. 1 OSŘ.¹⁰⁷

4.1. Přípustnost vydání rozsudku pro uznání

Jak již bylo nastíněno v Úvodu rozsudek pro uznání nelze vydat v každé věci. Zákonem a judikaturou byly nastaveny určité limity. Nejvýraznější omezení přípustnosti vydání rozsudku pro uznání nalezneme přímo v § 153a OSŘ, konkrétně v odstavci 2, který stanovuje, že rozsudek pro uznání nelze vydat ve věcech, ve kterých nelze schválit smír ve smyslu § 99 odst. 1 a 2 OSŘ, tj. když to povaha věci nepřipouští a pokud by byl takový rozsudek (smír) v rozporu s právními předpisy. Co se povahy věci týče, tak dle literatury¹⁰⁸ lze rozsudek pro uznání stejně jako smír vydat tam, kde předmětem řízení jsou práva, případně nároky, s nimiž mohou účastníci volně disponovat, tedy zejména práva majetková. Dle soudní praxe¹⁰⁹ není ani na překážku to, že je smír v rozporu s objektivní realitou, pokud účastníci mohou s předmětem smíru volně disponovat. Naopak rozsudek pro uznání nelze vydat ve věcech osobního stavu a obecně ve věcech nesporných. Vždy je třeba však mít na paměti zákonnou dikci § 99 odst. 1 OSŘ, která hovoří o povaze věci, a nikoliv o povaze řízení. Judikatura k tomu dodává, že překážkou uzavření smíru a tedy i vydání rozsudku pro uznání není okolnost, že je uplatněný nárok projednáván v nesporném řízení. Důležitá je naopak oproti povaze samotného řízení povaha věci, tedy charakter práv a povinností, o nichž se v řízení jedná.¹¹⁰

Soudní praxe je v otázce přípustnosti vydání jak kvalifikované výzvy k vyjádření, tak samotného rozsudku pro uznání vcelku bohatá. Za zmínku tedy stojí několik typových případů.

---

¹⁰⁷ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 456.

¹⁰⁸ WINTEROVÁ 2015, op. cit., s. 342.

¹⁰⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2009, sp. zn. NS 22 Cdo 5170/2007.

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2648/2013.

Nejvyšší soud¹¹¹ stanovil nemožnost vydání rozsudku pro uznání v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Naopak, jak Nejvyšší soud dále judikoval, vydání rozsudku pro uznání je přípustné v řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, tedy i v řízeních končících konstitutivním rozhodnutím.¹¹² Toto stanovisko ostatně koresponduje s již zmíněným tvrzením, že přípustnost se posuzuje z hlediska povahy věci, a nikoliv z hlediska povahy řízení. Rozsudek pro uznání je přípustný v řízení o žalobě na nahrazení projevu vůle.¹¹³ Smír a tedy i rozsudek pro uznání může být výjimečně vyloučen přímo ze zákona.¹¹⁴

Druhým předpokladem nepřipustnosti smíru, a tedy i vydání rozsudku pro uznání, je rozpor s právními předpisy dle § 99 odst. 2 OSŘ. Literatura k tomu uvádí, že překážka rozporu práva uplatněného žalobou s právními předpisy dle § 99 odst. 2 OSŘ se vztahuje k předpisům kogentní povahy či k jejich obcházení.¹¹⁵ Uvedené se vztahuje i na předpisy hmotněprávní, tedy i kogentní předpisy zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“ nebo „občanský zákoník“) včetně těch, která stanovují náležitosti právního jednání (§ 545 a násl. OZ).¹¹⁶ Problematika rozporu smíru s právními předpisy je vcelku přehledně shrnuta v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 30 Cdo 641/2005, kde je mj. stanoveno: „*Protože smír je dvoustranným dispozitivním úkonem účastníků řízení, který má základ v hmotném právu, je smír v rozporu s právními předpisy zejména tehdy, jestliže a) dohoda účastníků je z hlediska obecných požadavků kladených na právní úkony (uvedených zejména v § 37 až 39 obč. zák.) neplatná; z tohoto pohledu je v rozporu s právními předpisy i takový smír, který nebyl učiněn určitě a srozumitelně (uvedený požadavek je důležitý také proto, že schválený smír je titulem pro exekuci); b) se přiči kogentním ustanovením zákona nebo je obchází...*“ Ústavní soud¹¹⁷ se k této problematice také vyjádřil a poukazyval především na podmínku existence nezpochybnitelného projevu vůle, spočívajícího v uznání nároku žalobce žalovaným. Pokud by takové pochybnosti existovaly, tak by se dle názoru Ústavního soudu v případě vydání rozsudku pro uznání jednalo o rozpor s ústavně zaručeným právem na soudní ochranu.

Kromě výše uvedeného omezení nelze rozsudek pro uznání vydat také v případě, kdyby žalobce nemohl být v řízení úspěšný, a to i v případě, že by unesl své důkazní břemeno a svá

---

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 1079/2003.

¹¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4272/2007.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Např. řízení o vypořádání společného jmění manželů nemůže být zakončeno smírem, dokud trvají účinky usnesení o úpadku některého z manželů dle § 273 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.

¹¹⁵ DAVID et. al. 2009, op. cit., s. 523.

¹¹⁶ LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 408.

¹¹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 454/04.

tvrzení prokázal. I v rámci vydávání rozsudku pro uznání totiž soud provádí základní právní posouzení nároku, totiž že jej podřazuje k náležité právní normě dle § 157 odst. 3 OSŘ.¹¹⁸

Uvedená omezení platí nejen na rozsudek pro uznání vydaný na základě fikce uznání žalovaného ve smyslu § 153a odst. 3 OSŘ, ale i na výslovné uznání žalovaného ve smyslu § 153a odst. 1 OSŘ, tudíž pokud se tedy spor týká věci ve které nelze uzavřít smír, či ve které žalobce zjevně nemůže být úspěšný, nelze rozsudek pro uznání vydat, i kdyby s tím účastník souhlasil. V takovém případě by tedy bylo na místě se dohodnout v rámci mimosoudního řešení sporu, a to např. v podobě nějaké dohody o narovnání.

Co se týče přípustnosti použití rozsudku pro uznání v řízeních odvolacích, tak zde již bylo vysvětleno, že v odvolacím řízení je jeho užití možné, avšak pouze na základě výslovného uznání nároku ze strany žalovaného, přičemž fikce uznání je vzhledem k jejímu zařazení do přípravy řízení a neslučitelnosti s již nařízeným prvním jednáním vyloučena. V dovolacím řízení před Nejvyšším soudem je rozsudek pro uznání vyloučen jako takový. Nelze si tedy představit ani situaci, kdy Nejvyšší soud po doručení vyjádření žalovaného k dovolání žalobce, ve kterém by žalobcův nárok žalovaný uznal, vydal ve věci rozsudek pro uznání.

4.2.Srovnání s rozsudkem pro zmeškání

Rozsudek pro uznání je třeba důsledně odlišovat od rozsudku pro zmeškání, i když jak bylo uvedeno výše, mají oba instituty společné kořeny. Při splnění podmínek vydává soudem obligatorně. Není zde na rozdíl od rozsudku pro zmeškání ve smyslu § 153b OSŘ možnost nějaké volby ze strany soudu. Dalším rozdílem oproti rozsudku pro zmeškání je to, že vydání rozsudku pro uznání není vázáno na návrh žalobce, tak jak je tomu právě u rozsudku pro zmeškání. Jinak řečeno jsou-li k tomu splněny předpoklady, soud rozsudek pro uznání vydá bez ohledu na to, zda si to žalobce přeje či nikoliv.¹¹⁹

Přípustnost obou rozsudků je téměř stejná, kdy oba dva jsou ze zákona limitovány věcmi, ve kterých lze uzavřít a schválit smír dle § 99 odst. 1 a 2 OSŘ. Občanský soudní řád však v případě rozsudku pro zmeškání stanovil další limit. Rozsudek pro zmeškání nelze dle § 153b odst. 3 OSŘ ve věci vydat, pokud by takovým rozsudkem došlo ke vzniku, změně nebo zrušení právního poměru mezi účastníky.

V rámci opravných prostředků je postup u rozsudku pro uznání a zmeškání v zásadě rovněž totožný až na jednu výjimku. Touto výjimkou je návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání dle § 153b odst. 4 OSŘ, kdy zákon v rámci úpravy rozsudku pro uznání podobnou alternativu

---

¹¹⁸ LAVICKÝ 2016, op. cit., s. 677.

¹¹⁹ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 451.

nezná. Tento institut spočívá v tom, že žalovaný, který z omluvitelných důvodů zmeškal nařízené první jednání ve věci a proti kterému byl vydán rozsudek pro zmeškání, může na základě těchto skutečností podat soudu návrh, aby usnesením rozsudek pro zmeškání zrušil a nařídil jednání. Takový návrh může účastník podat nejpozději do dne právní moci rozsudku pro zmeškání. Což představuje rozdíl oproti rozsudku pro uznání, kde již vydaný nelze takto měnit.

Poslední rozdíl mezi oběma rozsudky lze nalézt ve fázi výkonu rozhodnutí. Konkrétně v § 268 odst. 1 OSŘ, kde jsou uvedeny případy, kdy bude výkon rozhodnutí zastaven. V písmenu g) uvedeného paragrafu se pak hovoří o zastavení výkonu rozhodnutí v případě, že zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden, avšak v případě přiznání práva rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku. Podobnou alternativu však rozsudek pro uznání nemá a v tomto případě se na něj bude hledět jako na běžný rozsudek. Nicméně k zastavení výkonu rozhodnutí z tohoto důvodu patrně dojde velmi zřídka, kdy samotný rozsudek pro zmeškání nebude patrně vydáván příliš často, když již zaniklo právo, které měl přiznávat, totéž se dá říci i o pravděpodobnosti nařízení výkonu rozhodnutí na právo, které zaniklo ještě před vydáním samotného titulu k jeho nařízení.

4.3. Přezkoumání rozsudku pro uznání (opravné prostředky)

Meritorní rozhodnutí soudů v rámci civilního procesu je v zásadě vždy možné přezkoumávat v opravném řízení za užití opravných prostředků a rozsudek pro uznání není žádnou výjimkou. Opravný prostředek lze definovat jako procesní úkon, kterým se účastník může domáhat přezkoumání soudního rozhodnutí, případně též průběhu řízení.¹²⁰ V rámci civilního procesu rozeznáváme dva druhy opravných prostředků a to řádné a mimořádné, kdy řádné směřují proti rozhodnutí, které ještě nenabylo právní moci a mimořádné proti rozhodnutí již pravomocnému. Tyto dva druhy opravných prostředků se však liší i tím, v jaké lhůtě je lze podat, z jakých důvodů, jaké mají účinky a jakým způsobem o nich bude rozhodnuto.¹²¹

Řádným opravným prostředkem je v české úpravě civilního řízení odvolání. Mimořádných zná občanský soudní řád více. Je jimi žaloba na obnovu řízení, žaloba pro zmatečnost a samozřejmě dovolání jako nejfrekventovanější mimořádný opravný prostředek. Z hlediska téma této práce je nicméně nejdůležitější a nejzajímavější úprava odvolání a žaloby na obnovu řízení, poněvadž tato úprava je v lecčem odlišná oproti běžným rozsudkům.

---

¹²⁰ WINTEROVÁ 2015, op. cit., s. 503.

¹²¹ ZAHRADNÍKOVÁ et. al. 2013, op. cit., s. 302.

4.3.1. Odvolání

Jak praví § 201 OSŘ, může účastník napadnout rozhodnutí okresního soudu nebo rozhodnutí krajského soudu vydané v řízení v prvním stupni odvoláním, pokud to zákon nevylučuje. V našem právním řádu má odvolání suspenzivní a devolutivní účinek.¹²² Díky suspenzivnímu účinku tedy odvolání odkládá právní moc napadeného rozhodnutí a zpravidla i vykonatelnost.¹²³ Devolutivní účinek pak způsobuje, že o odvolání rozhoduje odvolací soud, který je místně příslušný a nadřízený soudu prvního stupně.

Přípustnost vymezuje a contrario § 202 OSŘ, který mezi taxativně vymezenými případy usnesení, proti kterým nelze podat odvolání, uvádí rovněž kvalifikovanou výzvu k vyjádření dle § 114b OSŘ, jak bylo již vysvětleno výše.¹²⁴ Ve věcech rozhodnutých rozsudkem pak dle uvedeného ustanovení občanského soudního řádu není možné podat odvolání v tzv. bagatelních sporech, tedy sporech, jejichž předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující jistinu ve výši 10.000 Kč. Toto omezení však, jak praví zákon, u rozsudků pro uznání neplatí.

Lhůta pro podání odvolání proti rozsudku pro uznání je naopak standardní, tedy do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozsudku a podává se k soudu, který příslušný rozsudek vydal.

Odvolání je v případě rozsudku pro uznání specifické také, co se týče odvolacích důvodů. Jak uvádí § 205b OSŘ, u odvolání proti rozsudku pro uznání nebo proti rozsudku pro zmeškání jsou odvolacím důvodem jen vady uvedené v § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ a skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro jejich vydání (§ 153a, 153b OSŘ). K uvedenému zvláštnímu postavení rozsudku pro uznání co do odvolacích důvodů, které je možné uplatnit, je nutné si uvědomit, že vydání rozsudku pro uznání nepředchází standardní důkazní řízení, a tudíž není možné, aby byly odvolacím důvodem nedostatky ve skutkových zjištěních v řízení před soudem prvního stupně.¹²⁵ Toto tvrzení potvrdil i Nejvyšší soud¹²⁶, když judikoval, že jsou vyloučeny důvody, které směřují do správnosti a úplnosti skutkových zjištění. Uplatněný odvolací důvod tedy může spočívat pouze v tom, že nebyly splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání.¹²⁷

¹²² Srov. § 206 OSŘ a § 210 odst. 3 OSŘ ve spojení s § 10 OSŘ.

¹²³ Dle § 160 odst. 4 OSŘ ve spojení s § 162 OSŘ rozeznáváme rovněž rozsudky předběžně vykonatelné, které lze vykonat před nabytím právní moci.

¹²⁴ Viz podřazená podkapitola 2.1.3 Vyjádření na kvalifikovanou výzvu.

¹²⁵ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 773.

¹²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 26 Cdo 1253/2005.

¹²⁷ SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 773.

Odvolání proti rozsudku pro uznání lze tedy v první řadě podat z důvodů uvedených v § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ. Tím prvním je nesplnění podmínek řízení. Soud je musí ze zákona zkoumat kdykoliv za řízení a pouze pokud jsou splněny, může rozhodnout ve věci samé (dle § 103 OSŘ). Dalším důvodem je situace, kdy nerozhodoval věcně příslušný soud. Tato podmínka je rovněž dle § 104a odst. 1 OSŘ přezkoumávána kdykoliv za řízení. Obecné parametry věcné příslušnosti jsou upraveny v § 9 a násl. OSŘ, přičemž rozsudek pro uznání není oproti historické úpravě¹²⁸ odňat z nástrojů rozhodování některých soudů. Zjistí-li odvolací soud nedostatek věcné příslušnosti, tak rozsudek zruší a věc postoupí věcně příslušnému soudu, který se věcí bude zabývat od samého počátku.¹²⁹

Dalším odvolacím důvodem je situace, kdy ve věci v prvním stupni rozhodoval vyloučený soudce, popř. vyloučený přísedící. Tento odvolací důvod je nutné přezkoumat vždy nehledě na to, jestli již o vyloučení soudce bylo nebo nebylo rozhodnuto nadřízeným soudem.¹³⁰ Nejvyšší soud se k této otázce vyjádřil tak, že důvodnost této námitky posuzuje vždy odvolací soud, aniž by byl vázán tím, zda a jak otázku podjatosti posoudil nadřízený orgán (dle § 16 OSŘ). Shledá-li ji opodstatněnou, napadené rozhodnutí soudu prvního stupně bez dalšího zruší.¹³¹

Posledním odvolacím důvodem, který na základě § 205 OSŘ můžeme namítat proti rozsudku pro uznání, je nesprávné obsazení soudu. Tato námitka je relevantní pouze v případě, že ve věci rozhodoval místo senátu rozhodoval samosoudce. V opačném případě by totiž nešlo o procesní vadu, která by mohla ovlivnit rozhodnutí soudu.¹³² Judikatura¹³³ dovozuje nesprávné obsazení soudu například s rozhodováním samosoudce v rozporu se schváleným rozvrhem práce.

Výše uvedenou skupinu odvolacích důvodů lze ale uplatnit i proti běžnému rozsudku, avšak zákon vytvořil další skupinu odvolacích důvodů, která je speciální právě pro rozsudky pro uznání a zmeškání. Zákon v tomto případě hovoří o skutečnostech nebo důkazech, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání, resp. zmeškání. Nicméně dle komentáře¹³⁴ tyto skutečnosti a důkazy nejsou samostatným odvolacím důvodem, avšak pouze upravují jakýsi rámec pro odvolací důvody uvedené v § 205 odst. 2 písm. b) až g) OSŘ. Co se rozhodování odvolacího soudu v případě nesplnění podmínek týče, tak judikatura¹³⁵

---

¹²⁸ Viz kapitola 1 Historický vývoj.

¹²⁹ JIRSA, Jaromír, et. al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář. Kniha IV.* Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 38.

¹³⁰ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 39.

¹³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2009, sp. zn. 21 Cdo 3483/2008.

¹³² JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 39.

¹³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1222/2008.

¹³⁴ DRÁPAL et. al. 2009, op. cit., s. 1647.

¹³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 21 Cdo 658/2008.

uvádí, že odvolací soud v takovém případě rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se rozsudek pro uznání nevydává.

Chce-li tedy účastník podat ve věci, ve které bylo rozhodnuto rozsudkem pro uznání, má k dispozici poměrně omezený počet odvolacích důvodů. Občanský soudní řád navíc v § 212a odst. 4 pamatuje i na situaci, kdyby se účastník pokusil uplatnit jiný než výše uvedený odvolací důvod. Dle citovaného ustanovení by soud rozsudek z jiného než § 205b předjímaného důvodu vůbec nepřezkoumával. Na druhé straně je třeba poznamenat, jak praví odborná literatura¹³⁶, že odvolací soud přezkoumává napadené rozhodnutí ze všech odvolacích důvodů uvedených v § 205b OSŘ a nejen z těch uvedených v odvolání, nicméně je třeba vždy uvést alespoň jeden z odvolacích důvodů uvedených právě v § 205b OSŘ.

Odvolací řízení je v českém civilním právu založeno na apelačním systému, poněvadž napadené rozhodnutí lze přezkoumat jak po stránce skutkové, tak po stránce právní. Jedná-li se o odvolání proti rozsudkům nebo usnesením ve věci samé v řízení sporném, hovoříme o tzv. neúplné apelaci. Neúplná apelace spočívá v tom, že účastník či jiná legitimovaná osoba není oprávněna uvádět nové skutečnosti či důkazy.¹³⁷ Existují však výjimky z tohoto pravidla jako např. § 205a OSŘ. Rozsudek pro uznání představuje rovněž výjimku, kdy navrhování nových skutečností a důkazů je v odvolání proti tomuto rozsudku možné. Tento zákaz tzv. novot se tedy na rozsudek pro uznání nevztahuje a účastník je tedy může uplatnit, a to zejména týkají-li se splnění předpokladů k vydání napadeného rozsudku. Na přezkum rozsudku pro uznání tedy dopadá zásada úplné apelace.

Zároveň je třeba zmínit, že omezení odvolacích důvodů se týká pouze rozhodnutí ve věci samé. Výroky ohledně nákladů řízení, stanovení pariční lhůty apod. tomuto omezení nepodléhají a lze je přezkoumat jako u běžných rozsudků.

4.3.2. Žaloba na obnovu řízení

Žaloba na obnovu řízení je dle zákonného zařazení mimořádný opravný prostředek směřující proti rozhodnutí ve věci samé. Tato žaloba je prostředkem nápravy vadných rozhodnutí, která směřuje k odstranění vad skutkové povahy. Jak již z názvu tohoto institutu vypovídá, cílem žaloby na obnovu řízení je dosáhnout obnovení řízení, tedy toho aby byla věc znovu projednána soudem prvního stupně.¹³⁸

---

¹³⁶ JIRSA et. al. 2016, op. cit., s. 48.

¹³⁷ ZAHRADNÍKOVÁ et. al. 2013, op. cit., s. 303.

¹³⁸ Tamtéž.

Spočívá v tom, že vyvstaly podstatné změny ve skutkové situaci, a proto nemůže pravomocné rozhodnutí nadále obstát. Podstatnými změnami se dle § 228 odst. 1 OSŘ rozumí v první řadě skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které účastník bez své viny nemohl použít jak v původním řízení před soudem prvního stupně, tak za předpokladu splnění zákonných podmínek před soudem odvolacím, přičemž tyto skutečnosti, důkazy či rozhodnutí mohou mít za následek pro účastníka příznivější rozhodnutí ve věci. Tentýž paragraf si s možností napadnout pravomocný rozsudek žalobou na obnovu řízení spojuje také možnost provedení důkazů, které nemohly být provedeny v původním řízení před soudem prvního stupně nebo za splnění zákonných podmínek též před soudem odvolacím, kdy takové důkazy mohou rovněž přivodit pro účastníka příznivější rozhodnutí ve věci. Z hlediska rozsudku pro uznání je však zajímavější druhý odstavec citovaného paragrafu. Ten stanovuje možnost napadnout žalobou na obnovu řízení také pravomocné usnesení, kterým byl schválen smír, lze-li důvody obnovy podle odstavce 1 vztahovat i na předpoklady, za nichž byl smír schvalován. Totéž dle zákona platí obdobně pro pravomocný platební rozkaz, pravomocný rozsudek pro uznání a pravomocný rozsudek pro zmeškání. Dle dikce zákona tedy žalobou na obnovu řízení rozsudek pro uznání napadnout lze. Zákon si však vymezuje, že je zapotřebí, aby se důvody obnovy vztahovaly na předpoklady, za nichž byl tento rozsudek vydán.¹³⁹

Je třeba mít na mysli, že pro vydání rozsudku pro uznání není předpokladem provedení dokazování, jak je tomu u běžného rozsudku. Vzhledem k tomu tak nelze užít důvod nově možného provedení důkazů či poukázání na ně uvedený v § 228 odst. 1 písm. a) a b) OSŘ. Žaloba na obnovu řízení tedy bude přípustná pouze v případě existence nových skutečností a rozhodnutí, které mohou přivodit pro navrhovatele příznivější rozhodnutí ve věci, pokud mohou vést k závěru, že nebyly splněny předpoklady k vydání rozsudku pro uznání.¹⁴⁰ Takovou skutečností by byla například situace, kdy rozsudek pro uznání byl vydán v rozporu s kogentními právními předpisy nebo situace, kdy nenastala fikce uznání dle § 114b OSŘ.¹⁴¹

Ostatní úprava žaloby na obnovu řízení je pro rozsudek pro uznání stejná jako pro běžné rozsudky. Ve zkratce tedy zmíním, že žaloba se projednává u soudu, který věc rozhodoval v prvním stupni a výsledkem takového řízení je usnesení, které tuto žalobu buď zamítne anebo povolí obnovu řízení (dle § 235e OSŘ).

---

¹³⁹ BUREŠ, Jaroslav, et. al. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. Beckova edice komentované zákony, s. 1193.

¹⁴⁰ DAVID et. al. 2009, op. cit., s. 1179.

¹⁴¹ DAVID et. al. 2009, op. cit., s. 1193 a 1194.

K žalobě na obnovu řízení jakožto opravném prostředku je třeba závěrem podotknout, že komentářová literatura¹⁴² s tvrzením, že žaloba na obnovu řízení je opravný prostředek nesouhlasí a poukazuje na to, že jejím cílem je dosáhnout pouze nového projednání věci a nového meritorního rozhodnutí, oproti jiným opravným prostředkům, jejichž cílem je přezkum napadeného rozhodnutí. Žaloba na obnovu řízení dále nemá devolutivní účinek jako např. odvolání či dovolání (viz výše), a naopak o ní rozhoduje soud, který věc rozhodoval v prvním stupni. Komentář dále poukazuje na to, že právní úprava této žaloby není založena ani na žádném z opravných systémů. S takovou logikou se dle mého názoru nelze příliš přít, na druhé straně zákonodárce tento institut patrně koncipoval jako nástroj, který umožňuje nové projednání již pravomocné věci (podobně jako např. dovolání), a tudíž lze částečně s jeho systematickým zařazením do zákona souhlasit, kdy praktický dopad zařazení nemá na podstatu tohoto institutu výraznější vliv.

---

¹⁴² SVOBODA et. al. 2017, op. cit., s. 834.

5. Srovnání se slovenskou úpravou

Jak zde již bylo zmíněno, česká a slovenská úprava rozsudku pro uznání má společné kořeny, které sahají až do 19. století. Vzhledem k poměrně nedávnému rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky na dva samostatné státy vychází slovenská a česká úprava civilního procesu ze stejného právního rámce. Tato podobnost se ostatně částečně týkala i koncentrace řízení, kdy její úprava obsažená v zákoně č. 99/1963 Z.z., občianský súdny poriadok (dále jen „OSP“) v zásadě logicky korespondovala s českou úpravou nehledě na to, že některé instituty jako rozsudek pro uznání byly do našeho právního řádu zaneseny až v roce 2000 či později. Nicméně právě v oblasti rozsudku pro uznání byly rozdíly značné. Slovenská úprava obsažená v OSP sice pracovala s rozsudkem pro uznání na základě výslovného uznání ze strany žalovaného, nicméně v oblasti fikce uznání zvolila jiné a dle mého názoru přílehavější pojmosloví. OSP znal institut kvalifikované výzvy k vyjádření obsažený v § 114 OSP a postihu žalovaného za její neuposlechnutí, avšak tím postihem nebyl rozsudek pro uznání, nýbrž rozsudek pro zmeškání, kdy jeho ostatní charakteristiky byly v zásadě shodné jako u nás, pouze se mohl aplikovat i v případech, které jsou v českém právním řádu přenechány rozsudku pro uznání. Další odchylku představoval institut přípravného jednání, které OSP vůbec neznal, tudíž neznal ani rozsudek pro uznání vydaný jako postih za nedostavení se žalovaného na nařízené přípravné jednání. Rozsudek pro uznání tedy bylo možné vydat pouze na základě výslovného souhlasu žalovaného.

Nicméně od 12. prosince 2018 je na Slovensku účinná zcela nová úprava civilního řízení a to v podobě zákona č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok (dále jen „CSP“ nebo „**civilný sporový poriadok**“), která je z hlediska této práce daleko relevantnější. Tato komplexní rekodifikace, ke které se na rozdíl od českých zákonodárců Slovensko odhodlalo, nadále zakotvila institut rozsudku pro uznání či zmeškání, výzvy k vyjádření a jiné prvky sloužící k vynucení aktivity žalovaného.

5.1. Příprava jednání a rozsudek pro uznání

Rozsudek pro uznání nároku, jak jej zákon v § 282 až § 285 CSP označil¹⁴³, lze jako takový vydat pouze na základě výslovného uznání žalovaného. Civilný sporový poriadok nepracuje s jeho vydáním na základě fikce uznání, jak tomu činí OSŘ. Dle § 282 CSP lze vydat rozsudek pro uznání ohledně celého žalobcova nároku či jeho části, uznání žalobcova nároku jen co do základu zákon, jako je tomu v české civilní úpravě (viz § 153a OSŘ), nestanovuje,

---

¹⁴³ CSP samozřejmě pracuje s pojmem „rozsudek pre uznanie“.

nicméně komentářová literatura¹⁴⁴ s takovou možností počítá. Podmínkou na vydání rozsudku pro uznání je dále návrh žalobce, což je výrazná odlišnost oproti české úpravě. Tato podmínka návrhu ze strany žalobce se týká i částečného rozsudku pro uznání, byť o této možnosti žalobce není poučen¹⁴⁵, což už české úpravě odpovídá. Podobně jako u nás není nutné na Slovensku nařizovat jednání jen pro vyhlášení rozsudku pro uznání, avšak je zde podmínka písemného uznání ze strany žalovaného, což představuje logický předpoklad, kdy ústní uznání může být vzhledem k absenci fikce uznání v rámci přípravného jednání¹⁴⁶ učiněno pouze na nařízeném jednání.¹⁴⁷ Vzhledem k tomu, že se jedná o procesní úkon žalovaného, je nutné učinit uznání vůči soudu. Hmotněprávní uznání vůči žalobci soud vezme sice v potaz při rozhodování, avšak nemůže sloužit jako příčina, na jejímž základě pak dojde k vydání rozsudku pro uznání.

Rozsudek pro uznání vydaný dle slovenského práva obsahuje podobně jako ten vydaný dle českého práva zjednodušené odůvodnění. Zatímco česká právní úprava pracuje s vymezením předmětu řízení a stručným vyložением důvodů, pro které rozhodl rozsudkem pro uznání nebo rozsudkem pro zmeškání, tak CSP v § 285 stanovuje, že postačí, když odůvodnění rozsudku pro uznání bude obsahovat stručnou identifikaci procesního nároku a právní důvod, na základě kterého byl rozsudek pro uznání vydán. V zásadě se jedná o velice podobné podmínky, avšak slovenská právní úprava klade důraz na stručnost identifikace procesního nároku, tak česká naopak na stručné uvedení důvodů.

Jak zde bylo již zmíněno, slovenská právní úprava nezná rozsudek pro uznání vydaný na základě fikce uznání ze strany žalovaného, nicméně pracuje s podobnými instituty sloužícími k potlačení pasivity účastníků a v zásadě o celý proces jejich použití je velice podobný tomu českému s rozdílem, že na konci nestojí rozsudek pro uznání, nýbrž rozsudek pro zmeškání. Současný CSP také zná institut kvalifikované výzvy k vyjádření, byť jí tak v § 167 odst. 2 nenazývá. Dle citovaného ustanovení soud žalovaného spolu s doručením žaloby vyzve, aby se ve lhůtě určené soudem k žalobě písemně vyjádřil, a pokud nárok v celém rozsahu neuzná, tak je žalovaný povinen uvést ve vyjádření rozhodující skutečnosti na svou obranu, připojit listiny, na které se odvolává a označit důkazy na prokázání svých tvrzení. Tato formulace v zásadě odpovídá té, uvedené v § 114b OSŘ. V § 273 CSP jsou pak uvedeny další náležitosti výzvy, aby mohla vyvolat případný postih žalovaného za jeho pasivitu. V první řadě má výzva formu usnesení, dále musí nezbytně obsahovat poučení o následcích jejího nesplnění, kterými bude

---

¹⁴⁴ ŠTEVČEK, Marek, et. al. *Civilný sporový poriadok: komentár*. Praha: C.H. Beck, 2016. Velké komentáře, s. 1011.

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ CSP pracuje v § 168 an. s pojmem "předběžné projednání sporu" (viz dále).

¹⁴⁷ CSP v hlavě třetí pracuje s pojmem „pojedaňovanie“.

vydání rozsudku pro zmeškání a v poslední řadě musí být uvedené usnesení obsahující výzvu doručeno do vlastních rukou. Při splnění těchto podmínek tedy soud může vydat ve věci rozsudek pro zmeškání ve prospěch žalobce. Na rozdíl od rozsudku pro uznání musí soudce zkoumat, zda žalobcem tvrzený skutkový stav je nesporný a zároveň musí přihlídnout ke všem okolnostem, na které má soud ze zákona dohlížet (např. prekluze). V případě že soud dospěje k názoru, že žalobcem tvrzený skutkový stav není nesporný, tak rozsudek pro zmeškání nevydá, byť by byly splněny všechny ostatní podmínky jeho vydání.¹⁴⁸ Zároveň je třeba podotknout, že vydání rozsudku pro zmeškání v tomto případě nezávisí podobně jako u rozsudku pro uznání dle § 153a odst. 3 OSŘ na návrhu žalobce na jeho vydání, nýbrž čistě na uvážení soudu, žádný nárok na jeho vydání zákon nepředpokládá.¹⁴⁹

Dalším výše zmíněným institutem je tzv. předběžné projednání sporu¹⁵⁰ dle § 168 an. CSP. Tato obdoba českého přípravného jednání rovněž obsahuje ustanovení sloužící k potlačení pasivity žalovaného. Klíčové ustanovení je obsaženo v § 172 odst. 2 CSP, dle kterého jakmile se žalovaný nedostaví bez vážného důvodu na předběžné projednání sporu a byl řádně a včas předvolaný, a byl dodržen postup dle § 167 CSP, tak soud může rozhodnout rozsudkem pro zmeškání. O takovém následku musí být žalovaný poučený v předvolání. Toto neplatí, pokud jsou splněny podmínky pro zastavení řízení, odmítnutí či zamítnutí žaloby. Jak vidno i slovenská právní úprava pracuje s podobnými pojmy jako vážný důvod, řádné a včasné předvolání a nutnost poučení žalovaného v předvolání. Výjimkou je opět typ rozsudku, jenž bude za nedostavení se na předběžné projednání sporu vydán. Tímto rozhodnutím ve věci samé bude opět rozsudek pro zmeškání oproti českému rozsudku pro uznání. CSP tedy ani v rámci obdoby přípravného jednání nepracuje s fikcí uznání nároku. Oproti české právní úpravě, pak nelze takový rozsudek v rámci předběžného projednání sporu použít, pokud byly splněny podmínky nejen pro zastavení řízení či odmítnutí žaloby, nýbrž i podmínky pro zamítnutí žaloby. Tuto variantu OSŘ jako překážku vydání rozsudku pro uznání jakožto postih za nedostavení se na přípravné jednání nepřipouští.

Co se týče odůvodnění rozsudku pro zmeškání, uplatní se na něj stejná pravidla jako na rozsudek pro uznání nároku. Odůvodnění tedy musí obsahovat stručnou identifikaci procesního nároku a právní důvod vydání rozsudku pro zmeškání (dle § 275 CSP). Rozsudek pro zmeškání lze samozřejmě vydat i z jiného důvodu, a to v případě nedostavení se na nařízené jednání (dle §

---

¹⁴⁸ ŠTEVČEK et. al. 2016, op. cit., s. 1002.

¹⁴⁹ ŠTEVČEK et. al. 2016, op. cit., s. 1003.

¹⁵⁰ Jedná se o volný překlad pro účely této práce. CSP pracuje s pojmem: „predbežné prejednanie sporu“.

274 CSP), avšak naše pozornost se zaměřovala na rozsudek pro zmeškání pouze ve vztahu s rozsudkem pro uznání.

Zajímavý je i vztah rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání dle slovenského práva, pokud dojde ke splnění podmínek pro vydání obou těchto rozsudků. Dle komentářové literatury¹⁵¹ má v takovém případě přednost rozsudek pro uznání, neboť uznání jako v zásadě dispozitivní úkon žalovaného by mělo mít přednost před procesním postihem ze strany soudu a zároveň je to určitý projev aktivity žalovaného, které se citované ustanovení snaží předejít.

5.2. Rozsudek pro zmeškání a ochrana slabší strany

CSP obsahuje zvláštní hlavu týkající se sporů s ochranou slabší strany. Tato hlava snažící se zabezpečit efektivní ochranu tzv. slabší strany se dále dělí na tři díly, které jsou označeny jako spotřebitelské spory, antidiskriminační spory a individuálně pracovněprávní spory. Tato zvláštní a pro nás zcela originální oblast slovenského civilního procesu má oproti tomu běžnému řadu výjimek a některé z nich se týkají i rozsudku pro zmeškání, který je vzhledem k tomu, že se v zásadě jedná o protipól českého rozsudku pro uznání na základě fikce uznání, pro tuto práci velice relevantní. Co se týče úpravy spotřebitelských sporů, tak CSP v § 299 odst. 1 výslovně uvádí, že ustanovení o rozsudku pro zmeškání se nepoužijí, pokud by takový rozsudek měl být vydaný v neprospěch spotřebitele. Z uvedeného plyne, že pokud bude žalobce navrhopat vydání rozsudku pro zmeškání a na druhé straně bude stát spotřebitel, nelze rozsudek pro zmeškání vydat, byť jsou splněny všechny ostatní podmínky na jeho vydání. Soud by v takovém případě musel k sankcionování procesní pasivity žalovaného využít jiného nástroje, např. pořádkové pokuty.¹⁵² Netřeba dodávat, že takováto výjimečná ochrana spotřebitele nemá v české civilní úpravě obdobu.¹⁵³

Zatímco druhý díl upravující antidiskriminační spory rozsudek pro zmeškání vydaný v neprospěch žalovaného zvláště neupravuje, tak díl třetí nazvaný individuálně pracovněprávní spory již ano. Konkrétně v § 321 CSP je uvedeno, že ustanovení o rozsudku pro zmeškání se nepoužijí, pokud by měl být takový rozsudek vydaný v neprospěch zaměstnance. U zaměstnance

---

¹⁵¹ ŠTEVČEK et. al. 2016, op. cit., s. 1003.

¹⁵² ŠTEVČEK et. al. 2016, op. cit., s. 1040.

¹⁵³ Český právní řád samozřejmě pracuje s ochranou spotřebitele (ať je to např. v rámci občanského zákoníku nebo zákona na ochranu spotřebitele, nicméně OSŘ pracuje se specialitou ve vztahu ke spotřebiteli pouze v § 83 odst. 2 písm. b), kde stanovuje speciální překážku zahájení řízení o zdržení se protiprávního jednání právě ve věcech ochrany práv spotřebitelů, dále v § 155 odst. 4, kde je stanovena možnost uveřejnění rozsudku na náklady žalovaného a nakonec v § 238 odst. 1 písm. c), které obsahuje výjimku pro spotřebitelské smlouvy, kdy plnění nemusí převyšovat 50000 Kč, aby bylo dovolání přípustné.

tedy platí totéž co u výše uvedeného spotřebitele, a tedy že rozsudek pro zmeškání nelze v jeho neprospěch vydat.

5.3. Opravné prostředky

Civilný sporový poriadok rovněž rozeznává omezené odvolací důvody proti rozsudku pro uznání, resp. pro zmeškání. Dle § 356 CSP není proti rozsudku pro uznání či zmeškání odvolání ze zásady přípustné, ledaže se jedná o odvolání podané z důvodu nesplnění podmínek pro vydání takového rozsudku. Tato úprava odpovídá té uvedené v § 205b OSŘ s výjimkou toho, že CSP výslovně neodkazuje jako na další přípustný odvolací důvod na nesplnění podmínek řízení, podjatost soudce a další podmínky, jako je tomu v případě § 205b OSŘ a jeho odkazu na § 205 odst. 2 písm. a). Nicméně dle literatury se mezi odvolací důvody řadí nejen nesplnění podmínek pro vydání rozsudku pro uznání, nýbrž i procesní podmínky, které jsou platné pro každé řízení. Mezi takové podmínky řadíme například procesní subjektivitu účastníků, pravomoc a příslušnost soudu či překážky věci rozhodnuté, litispendence, apod. Rozsudek pro uznání naopak nelze oproti předchozí úpravě napadnout z důvodu, že vychází z nesprávného právního posouzení věci.¹⁵⁴ CSP dále nestanovuje nepřípustnost odvolání v tzv. bagatelních sporech¹⁵⁵, a tudíž nemůže stanovit ani výjimku z tohoto pravidla u rozsudku pro uznání.

Co se obecných pravidel odvolání týče, tak odvolání je dle § 362 odst. 1 CSP nutné podat do 15 dnů od doručení rozsudku pro uznání žalovanému. Odvolání má stejně jako v české úpravě civilního řízení devolutivní a suspenzivní účinek (§367 CSP). V zásadě celé odvolací řízení je vzhledem ke stejným základům právního řádu jako takového velice podobné, kdy je stejně jako u nás založeno na principu tzv. neúplné apelace (§ 366 CSP).

Mimořádné opravné prostředky upravuje sice slovenská právní úprava poněkud odlišně oproti té české, nicméně ve vztahu k rozsudku pro uznání či zmeškání neobsahuje zvláštní ustanovení, než jak je tomu ve vztahu ke každému jinému rozsudku.

---

¹⁵⁴ ŠTEVČEK et. al. 2016, op. cit., s. 1188.

¹⁵⁵ Především občanský soudní poriadok znal pojem „drobné spory“, což byly spory, jejichž hodnota v okamžiku zahájení sporu nepřevyšovala 1000 eur (srov. § 29 odst. 4 a 200ea OSP). OSP nicméně pro tyto spory nestanovil omezení v oblasti odvolání, jako tomu činí OSŘ.

6. De lege ferenda

Současná úprava tedy, resp. cíl, který sleduje, je dle mého názoru chvályhodný, poněvadž potřeba zrychlit a zefektivnit civilní řízení u nás nadále trvá a značně rezonuje i v široké veřejnosti. Nástroje jako rozsudek pro uznání nebo zmeškání představují nepochybně účinný nástroj, jak zabránit obstrukcím ze strany žalovaného. Nebudu tu dále rozvádět rozsudek pro uznání vydaný na základě výslovného uznání ze strany žalovaného, poněvadž ten žádné zvláštní otázky nepřináší a jeho úprava je vcelku jasná a bezproblémová. Problémová jsou však ustanovení týkající se fikce uznání nároku žalovaným. Byť s obsahem ustanovení upravujícími rozsudek pro uznání na základě fikce uznání v zásadě souhlasím, tak samotné provedení není dle mého názoru ideální. Daleko více by mi přišlo logičtější a shoduje se tak i projednávaný věcný záměr civilního řádu soudního¹⁵⁶ namísto fikce uznání použít přílehavější rozsudek pro zmeškání, neboť se skutečně o zmeškání jedná. Žalovaný buď zmešká lhůtu k vyjádření (současný § 114b OSŘ) nebo zmešká přípravné jednání (současný § 114c OSŘ). Samotná konstrukce fikce uznání není pouze komplikovaná z laického hlediska, avšak vyvolala celou řadu otázek i mezi právnickou obcí a dokonce byla, jak bylo poukázáno výše, nejednou projednávána před Ústavním soudem.

Další úskalí současné úpravy spatřuji v absenci vysvětlení toho, co bude bráno jako kvalifikované vyjádření na výzvu dle § 114b OSŘ, resp. nedodržování ustanovení o kvalifikovaném vyjádření ze strany soudů. Ty se často spokojí pouze s tím, že se žalovaný alespoň nějakým způsobem vyjádřil a rozsudek pro uznání nevydají. Nálezy Ústavního soudu k tomu také příliš nepřidaly, když se Ústavní soud postavil na stranu žalovaných a poukazoval jednak na zamezování přepjatému formalismu¹⁵⁷ a pak na nemožnost požadovat po žalovaném, aby používal ty „správné právnické“ argumenty¹⁵⁸. Na druhé straně je třeba říct, že zákonodárce zde nechal vcelku velký prostor pro uvážení soudu, kdy soud může, a nikoliv musí vydat při absenci kvalifikovaného vyjádření ve lhůtě rozsudek pro uznání. Vzhledem k uvedeným nálezům se pak nelze divit soudům, že takovým vyjádřením bude v zásadě kterékoliv vyjádření ze strany žalovaného a samotné ustanovení specifikující povinnost žalovaného vylíčit rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojit listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označit důkazy k prokázání svých tvrzení, zůstane nenaplněno. Nicméně část právnické obce toto „změkčování“ na první pohled přísného ustanovení zákona vítá, kdy poukazuje na přednost práva na spravedlivý proces před snahou o rychlost a hospodárnost

---

¹⁵⁶ VĚCNÝ ZÁMĚR CIVILNÍHO ŘÁDU SOUDNÍHO [online]. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>.

¹⁵⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2503/13.

¹⁵⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15.

samotného soudního řízení.¹⁵⁹ Dle mého názoru by však řádnou aplikací ustanovení týkajícího se kvalifikovaného vyjádření nemuselo nutně dojít k porušování práva na spravedlivý proces, naopak třicetidenní lhůta mi přijde více než dostatečná pro sepsání takového vyjádření, které bude obsahovat veškeré náležitosti, které předpokládá zákon. Poněvadž však i díky judikatuře Ústavního soudu může nadále činit ust. § 114b OSŘ problémy, tak by tedy dle mého přesvědčení kvalifikované vyjádření jako takové mělo být buď vyškrtáno a ponecháno pouze vyjádření, anebo by mělo být ze strany soudů dodržováno, přičemž by se úprava změnila např. tak, že: „*V případě že se žalovaný včas a kvalifikovaně nevyjádří dle předchozího bodu, vydá soud rozsudek pro uznání, navrhne-li to žalobce.*“ Žalobce by to musel navrhnout a soud by zároveň musel vyjádření nejprve přezkoumat. Nutnost poučení žalovaného o takovém následku by zůstala samozřejmostí. Dle mého by se tak zamezilo přepjatému formalismu, jak uvedl Ústavní soud a zároveň by se tak řízení opravdu urychlilo. Vydání takového rozsudku by však nemělo být možné tam, kde se skutková tvrzení žalobce, ukážou nepravdivými, protože jsou v rozporu s obsahem spisu, kupříkladu s důkazy, které jsou k žalobě připojeny. Tím by se zabránilo zjevným nespravedlnostem.

Potřeba modernizace a určitého pročištění či vyjasnění se však týká celého občanského soudního řádu a tedy i institutu rozsudku pro uznání, potažmo rozsudku pro zmeškání. Dle mého názoru se četnými novelami vnesl do občanského soudního řádu spíše chaos a tyto novely tedy často přinesly více otázek než odpovědí. To se samozřejmě dotklo i rozsudku pro uznání, který byl z velké části do našeho právního řádu zanesen právě prostřednictvím novel.¹⁶⁰ Řešení by tak mohl představovat připravovaný civilní řád soudní či inspirace například u našich slovenských či rakouských sousedů.

Připravovaný civilní řád soudní se skutečně v lecčem inspiruje u rakouského a slovenského CSP a měl by zavést řadu nových institutů či některé zcela zrušit.¹⁶¹ Rozsudek pro uznání by dle této normy měl být vydáván pouze v případě výslovného uznání ze strany žalovaného, přičemž institut fikce uznání by měl být z civilního procesu zcela vypuštěn a nahrazen rozsudkem pro zmeškání. Uznat nárok bude nadále možné co do části i základu, změnou pak bude nutnost návrhu ze strany žalobce pro vydání jakéhokoliv rozsudku pro uznání. Rozsudek pro uznání nadále nebude možné vydat, bude-li tomu bránit povaha věci nebo

---

¹⁵⁹ RATHOUSKÝ, Ondřej. *Je právní úprava fikce uznání nároku a rozsudku pro uznání skutečně tak přísná?* [online]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/je-pravni-uprava-ficke-uznani-naroku-a-rozsudku-pro-uznani-skutecne-tak-prisna>.

¹⁶⁰ Viz tzv. Velká a Souhrnná novela občanského soudního řádu výše.

¹⁶¹ Nově by mělo být možné vydat rozsudek pro vzdání se nároku, který však nenahrazuje zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby. Dále zavádí institut přípravného roku, který by měl nahradit institut přípravy jednání a v neposlední řadě také věcný záměr upouští od fikce uznání.

okolnosti konkrétního případu. Povahou věci by měly být nadále rozuměny věci, v nichž strany nemohou s právy a povinnostmi, o nichž se v řízení jedná, disponovat. Rozsudek pro uznání dále nebude možné vydat, pokud by jeho vydáním došlo k rozporu s právními předpisy či pokud by šlo o zjevně neúspěšné uplatňování práva apod.

Věcný záměr, jak bylo uvedeno výše, zcela upouští od nestandardní úpravy fikce uznání nároku a nahrazuje jí rozsudkem pro zmeškání. Ten by mělo být mj. nově možné vydat, zmešká-li strana řízení přípravný rok a protistrana vydání rozsudku pro zmeškání navrhne. Přípravný rok nahrazuje přípravu jednání. Ten by měl být neveřejný, předcházet ústnímu jednání ve věci a sledovat podobné cíle jako dnešní příprava jednání, resp. přípravné jednání. Oproti dnešní úpravě by však jeho konání mělo být obligatorní, aby se soud v rámci ústního jednání mohl zabývat převážně dokazováním sporných skutečností. V případě nedostavení se k přípravnému roku a v případě že tak navrhne žalobce, hrozí žalovanému vydání rozsudku pro zmeškání. Tato úprava v zásadě odpovídá té uvedené v § 114c odst. 7 OSŘ, s tím rozdílem, že namísto rozsudku pro uznání bude vydaný rozsudek pro zmeškání.

Věcný záměr nadále pracuje s postihem žalovaného za jeho pasivitu v případě, že mu bude zaslána výzva k vyjádření k žalobě. Nová úprava však zatím nepočítá s kvalifikovanou výzvou k vyjádření, kde by žalovaný musel vylíčit skutečnosti a označit důkazy na podporu svých tvrzení, jako je tomu dnes v § 114b OSŘ. Věcný záměr pracuje pouze s blíže nespecifikovaným vyjádřením, kdy lhůta stanovená k jeho zaslání soudu by měla činit nejméně 30 dnů. Soud by k ní měl přistupovat vždy, výjimkou věcí jednoduchých nebo zjevně bezúspěšného uplatňování práva. Zmiňovaným postihem by mělo být vydání rozsudku pro zmeškání na návrh žalobce. Skutkové přednesy žalobce však nesmí být v rozporu s obsahem spisu, kdy v takovém případě by soud rozhodl běžným rozsudkem. Vzhledem k takto rozšířenému použití rozsudku pro zmeškání je zajímavé, že by jej dle této úpravy nebylo možné vydat v případě, kdy se strana nedostaví k nařízenému ústnímu jednání. Autoři věcného záměru vcelku logicky však argumentují tím, že po konání obligatorního přípravného roku, kde strana, aby bylo vůbec nařízeno ústní jednání, musela projevit, že se v řízení bude bránit, chybí zákonná domněnka pasivity, na které je institut rozsudku pro zmeškání postaven.

Ohledně zvláštní úpravy opravných prostředků podaných proti rozsudkům pro uznání a zmeškání zatím věcný návrh mlčí, nicméně se dá vzhledem k jejich povaze očekávat, že nynější úprava omezující odvolací důvody zůstane zachována, když koneckonců ohledně odvolávání proti těmto rozsudkům nevystávaly nějaké otázky či nejasnosti. Na zváženu by možná bylo, zda se i zde neinspirovat u slovenského CSP a nerozšířit odvolací důvody o nesprávné právní posouzení.

Nicméně stále se jedná pouze o věcný záměr, který má do podoby konečného zákona velmi daleko, nehledě na to, že samotný legislativní proces přijímání civilního soudního řádu může být značně zdlouhavý, vzhledem k tomu je tedy možné, že úprava rozsudku pro uznání bude změněna opět za pomoci novely. Dle mého názoru by v takovém případě bylo vhodné zaměřit se na nahrazení institutu rozsudku pro uznání na základě fikce uznání nároku rozsudkem pro zmeškání, který by soud v případě splnění podmínek a návrhu žalobce musel, a nikoliv mohl vydat, přičemž by se na takový rozsudek dal aplikovat návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání např. z omluvitelných důvodů, aby bylo zabráněno zjevné nespravedlnosti. Rozsudek pro uznání ponechat pouze pro případy výslovného uznání ze strany žalovaného. Co se týče tzv. kvalifikovaného vyjádření, dal bych větší důraz buď na dodržování obsahu takového vyjádření, anebo ponechání v zákoně pouze běžného vyjádření ve věci, byť Ústavní soud vykládal možnost vydat rozsudek pro uznání na základě fikce značně restriktivně.

Závěr

Cílem této práce věnované rozsudku pro uznání bylo v první řadě podrobně rozpracovat tento institut a objasnit podmínky, za jakých může být tento rozsudek vydán, a to včetně zachycení judikatury zejména Nejvyššího, ale i Ústavního soudu, který se v celé řadě případů zabýval zejména rozsudkem pro uznání vydaným na základě fikce uznání nároku. Ukázali jsme si, že rozsudek pro uznání vydaný na základě výslovného uznání ze strany žalovaného nevyvolává žádné rozporuplné otázky a to nejen s ohledem na to, že se jedná o pravý dispoziční úkon žalovaného, ale i z důvodu, že judikatura se vůči takto vydanému rozsudku pro uznání nijak zásadně nevymezuje. Oproti tomu fikce uznání, a to především ta obsažená v § 114b OSŘ, vyvolávala už od svého zavedení do našeho právního řádu celou řadu otázek a nejasností, které musely nakonec řešit soudy. Ústavní soud shledal soulad fikce uznání s českým ústavním pořádkem, avšak několikrát poukázal na to, že by se k ní mělo přistupovat opatrně, dbaje na jednoznačné splnění podmínek, za nichž lze rozsudek pro uznání vydaný na základě fikce uznání vydat a na samotný účel tohoto institutu, kterým není v první řadě postihovat žalovaného, nýbrž vybudit jej k procesní aktivitě a zamezit případným obstrukcím z jeho strany.

Co se odvolacího řízení týče, tak to je naopak vcelku bezproblémové a omezení odvolacích důvodů na ty týkající se pouze podmínek, za nichž byl daný rozsudek pro uznání vydán, nepůsobí v praxi problém, když podstatou rozsudku uznání je to, že se skutkové okolnosti zdaleka neobjasňují tak, jako je tomu v případě běžného rozsudku, přičemž základním titulem vydání rozsudku pro uznání je právě dispoziční úkon žalovaného, který v zásadě musí soud (a to i odvolací) v řízení postaveném na dispoziční zásadě respektovat.

Tato práce se dále věnovala srovnání české právní úpravy rozsudku pro uznání s tou, jež byla spolu s rekodifikací celého civilního procesu v nedávné době zavedena do slovenského právního řádu. Slovenský civilný sporový poriadok tak stanovuje možnost vydání rozsudku pro uznání pouze na základě výslovného uznání ze strany žalovaného, a na místo fikce uznání přistoupil v případě absence reakce na slovenskou obdobu kvalifikované výzvy k rozsudku pro zmeškání. Totéž platí v případě nedostavení se k předběžnému projednání sporu, coby slovenské období přípravného jednání dle § 114c OSŘ.

Uvedená slovenská úprava nás pak dále přivádí k možným změnám v právní úpravě rozsudku pro uznání v rámci *de lege ferenda*. Nová právní úprava civilního procesu by se dle mého měla zaměřit především na fikci uznání dle § 114b a § 114c OSŘ, která ve své podobě přinesla zbytečně komplikovaný právní institut. Na místo komplikované fikce uznání by měl nastoupit podobně jako na Slovensku rozsudek pro zmeškání, poněvadž se skutečně v zásadě

jedná o zmeškání. Žalovaný buď zmešká lhůtu k vyjádření na kvalifikovanou výzvu či lhůtu na dostavení se, anebo na omluvení se z přípravného jednání. Dalším problémem jsou pak samotné náležitosti kvalifikovaného vyjádření, které sice jsou vcelku jasně uvedeny v § 114b odst. 1 OSŘ, nicméně vzhledem k judikatuře Ústavního soudu, která jasně stanovila, že primárním účelem je zamezení pasivity žalovaného, kterého nelze sankcionovat za nepoužití těch „správných právnických“ argumentů, se nelze tedy divit, že ve skutečném řízení tedy často nemusí kvalifikované vyjádření všechny náležitosti obsahovat, což může vést právě k prodlužování řízení, což je přesný opak toho, čeho se daná úprava snaží docílit.

Rozsudek pro uznání představuje bezesporu účinný nástroj sloužící k zamezení pasivity žalovaného v řízení či zabránění vytváření obstrukcí z jeho strany, čímž významně přispívá ke zkracování délek soudních řízení. Na druhé straně však stojí problematický institut fikce uznání, který, vzhledem k legislativní neobratnosti zákonodárce při jeho zavádění, jak to nazval Ústavní soud, představuje zbytečně komplikovanou metodu, která dodnes vyvolává celou řadu otázek. Řešením podobně jako u jiných institutů je dle mého pouze celková rekonstrukce dnes již nesčetněkrát novelizované úpravy civilního řízení. Inspiraci lze hledat například u našich slovenských sousedů.

Seznam použitých zkratek

CŘS	zákon č. 113/1895 ř.z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní)
CSP	zákon č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok
OSP	zákon č. 99/1963 Z.z., občianský súdny poriadok
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
sp. zn.	spisová značka

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

Monografie, komentáře, učebnice

BUREŠ, Jaroslav, et. al. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. Beckova edice komentované zákony. ISBN 80-7179-378-7.

DAVID, Ludvík, et. al. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788073574604.

DRÁPAL, Ljubomír. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010. Teoretik. ISBN 978-80-8721-251-6.

JIRSA, Jaromír, et. al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář. Kniha II*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-034-0.

JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář. Kniha IV*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-271-9.

LAVICKÝ, Petr. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l)*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1.

MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1.

SVOBODA, Karel, et. al. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

ŠTEVČEK, Marek, et. al. *Civilný sporový poriadok: komentár*. Praha: C.H. Beck, 2016. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-629-6.

WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-076-5.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka, et. al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-437-4.

Odborné články

WINTEROVÁ, Alena. Přípravné jednání v civilním soudním řízení. *Právní fórum*, 2009, roč. 6, č. 6, s. 226 – 231.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

VĚCNÝ ZÁMĚR CIVILNÍHO ŘÁDU SOUDNÍHO [online]. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>.

JANDUS, Karel. *Přípravné jednání a koncentrace řízení po novele OSŘ a jejich důsledky pro některé další procesní instituty* [online]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pripravne-jednani-a-koncentrace-rizeni-po-novele-osr-a-jejich-dusledky-pro-nektere-dalsi-procesni-instituty-56095.html>.

Ústavní soud ČR. *Ústavně konformní výklad právní úpravy rozsudku pro uznání* [online]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavne-konformni-vyklad-pravni-upravy-rozsudku-pro-uznani/>.

RATHOUSKÝ, Ondřej. *Je právní úprava fikce uznání nároku a rozsudku pro uznání skutečně tak přísná?* [online]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/je-pravni-uprava-fikce-uznani-naroku-a-rozsudku-pro-uznani-skutecne-tak-prisna>.

3. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 113/1895 ř.z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních.

Zákon čl. I/1911, o civilním řízení soudním.

Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého.

Zákon č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

4. Seznam použité judikatury

Ústavní soud

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15.

Nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 454/04.

Nález Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. I. ÚS 1261/15.

Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08.

Nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 454/04.

Nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2503/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15.
Nález Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 2693/16.
Nález Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 842/16.
Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 1252/16.
Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2017, sp. zn. II. ÚS 1298/17.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 3172/2011.

Nejvyšší soud

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 968/2003.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2007, sp. zn. 32 Odo 1762/2006.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. 33 Odo 1037/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. 23 Cdo 4558/2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2008, sp. zn. 21 Cdo 221/2007.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2003, sp. zn. 32 Odo 616/2003.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1230/2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 5. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2520/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2646/2005.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4424/2011.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 33 Cdo 4645/2009.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2013, sp. zn. 25 Cdo 4258/2011.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1305/2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1391/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2011, sp. zn. 22 Cdo 2178/2009.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 5405/2014.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 21 Cdo 2433/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2895/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 2. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4084/2010.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5272/2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 29 Odo 522/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 33 Cdo 3498/2012.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo 1285/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 1079/2003.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4272/2007.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1222/2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 30 Cdo 641/2005.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 2039/2008.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1109/2004.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2013, sp. zn. 33 Cdo 3163/2013.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 23 Cdo 760/2015.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3597/2007.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 604/2010.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 22 Cdo 1110/2014.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo 146/2006.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 28 Cdo 2252/2003.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 1995, sp. zn. Odon 19/95/Fa-Sp, uveřejněné
v časopise *Právní rozhledy*. 1995, číslo 11, s. 456.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4822/2007.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2009, sp. zn. 22 Cdo 5170/2007.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2648/2013.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 26 Cdo 1253/2005.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2009, sp. zn. 21 Cdo 3483/2008.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 21 Cdo 658/2008.

Městský soud v Praze

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 14 Co 95/2003.

5. Seznam ostatních zdrojů

Praxe na civilním úseku Obvodního soudu pro Prahu 5 od 24. 7. do 5. 9. 2018.

Osobní konzultace s JUDr. Miroslavem Sedláčkem, Ph.D., LL.M.

Rozsudek pro uznání

Abstrakt

Tématem této práce je rozsudek pro uznání, v praxi často užívaný druh rozhodnutí ve věci samé, který má soužit k urychlení a zefektivnění samotného soudního řízení. Práce se věnuje jak rozsudku pro uznání vydaném na základě výslovného souhlasu žalovaného, tak tzv. fikce uznání nároku žalovaným, na jejímž základě lze rozsudek pro uznání rovněž vydat. Cílem této práce je nejen podat ucelený výklad procesu, který vydání rozsudku pro uznání předchází a který na něj navazuje, ale zároveň popsat význam tohoto rozsudku, jeho vývoj na českém území a zároveň porovnat jeho vnitrostátní právní úpravu se slovenskou. Tato práce rovněž poukazuje na určité problematické aspekty rozsudku pro uznání a nabízí jejich možná řešení. Práce je dělena do šesti kapitol.

První kapitola se zabývá historickým vývojem rozsudku pro uznání na českém území. Věnuje se zejména zakotvení rozsudku pro uznání do českého právního řádu na přelomu 19. a 20. století a dále jeho znovuzavedením do úpravy civilního procesu v letech 1993 – 2009, kdy nabyl rozsudek pro uznání podobu, která mu zůstala dodnes.

Druhá kapitola je věnována fikci uznání. První podkapitola se zabývá fikcí uznání v rámci přípravy jednání, kde je velká pozornost věnována tzv. kvalifikované výzvě k vyjádření a s ní spojenými účinky, a to včetně aktuálních postojů Ústavního soudu k této problematice. Druhá podkapitola pak rozebírá fikci uznání nároku v přípravném jednání. Jsou zde uvedeny předpoklady nařízení přípravného jednání a případný postih účastníků řízení za nedostavení se k němu.

Třetí kapitola je zaměřena na rozsudek pro uznání vydaný na základě výslovného uznání nároku ze strany žalovaného. Zabývá se přípustnými formami uznání nároku v rámci soudního řízení, jeho náležitostmi či jeho užitím v řízení před soudem odvolacím či dovolacím.

Ve čtvrté kapitole se autor věnuje rozsudku pro uznání jako takovému. Jsou zde rozpracovány náležitosti takového rozsudku, přípustnost jeho vydání, srovnání rozsudku pro uznání s rozsudkem pro zmeškání a opravné prostředky, jež lze proti tomuto rozhodnutí uplatnit.

Pátá kapitola porovnává českou právní úpravu rozsudku pro uznání se slovenskou, a to jak v rámci úpravy minulé, tak té nové, jež byla do slovenského právního řádu zavedena v rámci rekodifikace celého civilního řízení v prosinci 2018. Autor se zde zaměřuje na nejdůležitější rozdíly a hodnotí jejich možné výhody a nevýhody oproti úpravě vnitrostátní.

Šestá kapitola nabízí autorův názor na možné změny problematických aspektů rozsudku pro uznání. Autor poukazuje zejména na možnost použití rozsudku pro zmeškání na místo

rozsudku pro uznání vydaného na základě fikce uznání ze strany žalovaného, jako je tomu například v zahraničí. Dále se zde zabývá poměrně shovívavým přístupem soudů k dodržování náležitostí vyjádření na tzv. kvalifikovanou výzvu. Autor zde poskytuje možná východiska, jež by mohla vést k vyjasnění, zpřesnění institutu rozsudku pro uznání, ale i k samotnému naplnění jeho účelu.

Klíčová slova

Rozsudek pro uznání, fikce uznání, kvalifikovaná výzva k vyjádření.

Judgement by acknowledgement

Abstract

The topic of this diploma thesis is judgement by acknowledgement, a decision on the merits commonly used in practice, which is supposed to speed up the trial and make it more efficient. The thesis deals with both the judgement by acknowledgement issued under the express consent of the defendant and the so-called fiction of acknowledgement of the claim by the defendant, on the basis of which the judgment by acknowledgement can also be issued. The aim of this thesis is not only to provide comprehensive explanation of the process that precedes the issuance of the judgement by acknowledgement, but also to describe the importance of this judgement, its historic development on the Czech territory and to compare its national legislation with the Slovak one. This paper also highlights some problematic aspects of this judgement and offers possible solutions. The thesis is divided into six chapters.

Chapter One deals with the historical development of the judgement by acknowledgement on the Czech territory. In particular, it focuses on establishing a judgement for recognition in to the Czech legal system on the edge of the 19th and 20th century and its reintroduction into the civil process in 1993 - 2009, when the judgement by acknowledgement acquired a form that remained to this day.

Chapter Two focuses on the fiction of acknowledgement. The first subchapter deals with the fiction of acknowledgement during the preparation of the trial where much attention is paid to the so-called qualified call for expression and its associated effects, including the current case law of the Constitutional Court. The second subchapter then discusses the fiction of acknowledgement of a claim in a preparatory hearing. The conditions on the basis of which the preparatory hearing can be ordered and possible recourse to the parties for failure to appear are stated there.

Chapter Three is aimed at a judgement by acknowledgement issued by express consent of a claim by the defendant. It deals with admissible forms of acknowledgement during court proceedings, its formalities or its use in court of appeal or The Supreme court proceedings.

Chapter Four consists of analysis of the judgement by acknowledgement as such. There are elaborated the particulars of such a judgement, the admissibility of its issuance, the comparison with the default judgement and the remedies that can be applied against it.

Chapter Five compares the Czech regulation of the judgement by acknowledgement with the Slovak one, both in regards to the past and the current one, which was introduced into the Slovak legal system as a part of the recodification of the entire civil procedure in December

2018. The author focuses on the most important differences and assesses their potential advantages and disadvantages compared to the Czech regulation.

Chapter Six describes the author's opinion on possible changes to the problematic aspects of the judgement by acknowledgement. In particular, the author refers to the possibility of applying a default judgement instead of a judgement based on a fiction of acknowledgement, as is the case abroad. Furthermore, it deals with the relatively lenient approach of the courts towards the requirements of the reply to the so-called qualified call for expression. Here, the author provides possible solutions that could lead to clarification of the institute of judgement by acknowledgement, as well as to the actual fulfillment of its purpose.

Keywords

Judgement by acknowledgement, fiction of acknowledgement, qualified call for expression.